

Izšla vsak četrtek in velja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 82 D, pol leta 16 D, četrt leta 8 D. Izven Jugoslavije 56 D. Naročnina se pošlje na upravnništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta 5. List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. — Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravnništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Cene inseratom po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije s poštnino proste.

Cekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.603. Telefon interurb. št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

34. številka.

MARIBOR, dne 6. avgusta 1925.

59. letnik.

O finančni, valutni in carinski politiki.

(Iz govora poslanca dr. Hohnjeca pri skupščinski razpravi o dvanajstih.)

Finančna politika se je vodila v istem pravcu in na isti način, kakor celokupna vladna politika: brez programa. Finančni minister ni parlamenta nikdar pravočasno in izčrpno obvestil o programu finančne politike, o načelih davčne politike, niti o načrtu in metodi svoje valutne politike. Njegovo geslo je: brez večjega koncepta od danes do jutri. Vso mizernost državne finančne politike ilustrira značilno dejstvo, da se državno gospodarstvo navadno ne vrši po stalno odrejenem, od parlamenta votiranem (dovoljenem) proračunu, marveč po mesečnih provizorijih. Odkar je ustava bila sprejeta, so bili odobreni samo trije redni proračuni, ves drugi čas se je gospodarilo na podlagi dvanajstih, za katere je gospod finančni minister zahteval in dobil generalno dovoljenje nujnim potem. Tako gospodarstvo je za g. finančnega ministra jako komorno, ker skoraj popolnoma onemogočuje stvarno kontrolo parlamenta. Taka finančna politika pomenja zanikanje prava, in to prvega in poglavitnega prava parlamenta, za državo pa pomenja škodo in nesrečo, ker onemogočuje uvaževanje stvarnih državnih potreb in ker otežkoča stvarno presojo državnih dohodkov. Gospod finančni minister jo je svojčas sam obsodil kot »štetnu in ubitačno praksu«.

Kako malo realno je budgetiranje g. finančnega ministra, dokazujejo izredni in naknadni krediti, kojih je bilo

za dobo dveh let odobrenih 2 milijardi 561 milijonov dinarjev.

Po volitvah leta 1923, je finančni minister od parlamenta zahteval odobrenje naknadnih kreditov v znesku 1 milijarde 43 milijonov dinarjev, izrednih kreditov v znesku 156 milijonov dinarjev. Po volitvah leta 1925 pa odobrenje naknadnih kreditov v znesku 288 milijonov dinarjev, izrednih v znesku 1 milijarde 73 milijonov dinarjev, skupno izredni krediti 1 milijardo 299 milijonov dinarjev, naknadni krediti 1 milijardo 332 milijonov dinarjev.

Pripomniti je treba ter dobro podčrtati, da je g. finančni minister budget za leto 1924-25 v znesku 10 in pol milijarde dinarjev sam sestavil ter ga samohvalno imenoval »prvi istinski, realni in uravnotežen budget«. Njegovo realnost in uravnoteženost najbolj dokazuje faktum, da je gospod finančni minister moral od parlamenta zahtevati odobrenje izrednih in naknadnih kreditov v znesku 1 milijarde 300 milijonov dinarjev.

Za proračunsko leto 1925-26 g. finančni minister ni niti predložil pravilno izdelanega državnega proračuna. Kolikor sledi iz prejšnjih in sedanjih dvanajstih, bi ta proračun znašal preko 12 milijard dinarjev ali nad 1 milijardo zlatih dinarjev. To je za naše gospodarske razmere in za plačilno zmožnost našega prebivalstva preveliko.

Na enega prebivalca pride 75 zlatih dinarjev.

v predvojni Srbiji je prišlo na enega prebivalca 30 zlatih dinarjev, v drugih državah pa pride 35—50 zlatih dinarjev. Bati se je, in izkušnja zadnjih let potrjuje to bojazn, da bo tudi ta budget končal z deficitom. Strokovnjaki so izračunali, da bodo dohodki v najboljšem slučaju znašali samo 11 milijard dinarjev, tako da bi proračunski deficit znašal 1 milijardo dinarjev. K temu je treba prišteti leteče dolgove, to je neizplačane račune iz prejšnjih let in sedanjega leta v notranjosti države, koji se cenijo na 1 in pol milijarde dinarjev.

Takšna je sedaj naša finančna situacija, slabša nego kedaj poprej. Kam takšna politika vodi, ni treba podrobneje in natančneje opisati. Kam plovemo v Sloveniji in kako daleč smo že tamkaj prišli v gospodarskem propadanju, dokazuje splošno nezadovoljstvo in vseobčna obupnost, ki se je lotila celega naroda in vseh njegovih stanov in slojev brez razlike strankarske opredeljenosti.

V letu 1924-25 je Slovenija plačala neposrednih davkov 114.2 milijona dinarjev, dočim je bilo po proračunu predpisano le 74 milijonov. Plačala je torej 40.2 milijonov dinarjev več. Štirikrat večja Srbija s Črno goro pa je plačala le 197.8 milijonov dinarjev, torej niti dvakrat toliko ne kot Slovenija.

Plačilo Slovenije je prekoračilo za 55 odstot. proračunano in zakonsko dovoljeno vsoto.

Tako se na nezakoniti način ropa premoženje v Sloveniji. Takozvanih začasnih 500 odstot. in 30 odstot. doklad na zemljiški davek, oziroma na ostale direktne davke, je plačala Slovenija za mesece januar, februar in marec 1925. leta 12.4 milijona dinarjev, Srbija pa le 9.2 milijona dinarjev. Po proračunu za leto 1924-25 odpade na Slovenijo dohodnine z vsemi dokladami vred 33 milijonov dinarjev, predpisalo pa se je na podlagi izkaza delegacije financ v Ljubljani 62.3 milijona dinarjev, torej za 90 odstot. več kot določa proračun. Ali ni to navadno izropanje Slovenije, ki mora v najkrajšem času našo domovino dovesti do gospodarske propasti. (Finančni minister dr. Stojadinović: To nije tačno.) To je resnica, gospod finančni minister. Konstatiram, da je Slovenija plačala za 50—90 odstot. več kot je dolžna po proračunu in zakonu. (Finančni minister dr. Stojadinović: To nije tačno.)

vič: Pa to nije tačno.) To je popolnoma tačno, saj ste to vi sami, oziroma vaši uradniki izražali.

Mi smo nešteto krat dvignili svoj protestirajoči in svareči glas proti odiranju Slovenije, gospod finančni minister je pa vse te glasove s smehljajočim obrazom odbil. Mi smo stavili nujne predloge, da se davčna bremena, zlasti kar se tiče osebne dohodnine in zakona o taksah, znižajo, gospod finančni minister je nujnost brez motivacije odklonil. On hoče gospodarsko propast naše ožje domovine. (Klici na levi: Tako je.)

Dočim daje Slovenija državi debele milijone dinarjev več, nego je po zakonu dolžna, pa

država ne daje Sloveniji niti tega, kar je po zakonu dolžna.

Za cestno mrežo v Sloveniji, ki znaša 4.190 km in za kojoj so stroški vzdrževanja uradno proračunani na 18.5 milijona dinarjev, a dala je proračunu za leto 1924-25 le 1.5 milijona dinarjev, dolguje še okoli 10 milijonov dinarjev, razen tega pa še za leto 1922-23 5.8 milijona dinarjev. Kako finančna uprava upošteva stališče ne samo zakonitosti, marveč i humanitarnosti (človečnosti), se vidi iz tega, da noče izplačati onih beraško malenkostnih nagrad, koje bi država morala plačevati v Sloveniji duhovnikom kot veroučiteljem, pa jih je ostala na dolgu. V Sloveniji ni dobilo 365 duhovnikov nagrade za januar, februar in marec 1924, 560 duhovnikov za september, oktober, november in december 1924, 660 duhovnikov za januar, februar in marec 1925. Izplačila po zakonu določenih skromnih potnih pa niso bili veroučitelji deležni od 1. julija 1923, torej celi dve leti ne. Kljub vsem zahtevam, opominom in protestom vlada ni hotela izpolniti svoje dolžnosti napram duhovščini v Sloveniji. S tem svojim postopanjem, kakor tudi s postopanjem napram uradnikom, katerim dolguje preko 200 milijonov dinarjev, proti invalidom, proti železničarjem, penzionistom itd., je vlada našo državo približala oni višini, na kateri je bila Turčija za časa sultana Abdul Hamida.

Vlada ne izpolnjuje svojih obveznosti napram državljanom.

nalaga jim pa vedno večja bremena. Mesto, da bi ukinila 500 odstot., odnosno 30 odstot. povišanje direktnih davkov, koje je po izjavi gospoda finančnega ministra bilo samo začasno, ga vzdržuje naprej, kljub temu, da je gospod finančni minister v svojem pismu finančnemu odboru izjavil, da so davčna bremena v naši državi dosegla vrhunec. Nasprotno je uvedel g. finančni minister dve novi bremeni: povečal je ceno na sol, s čimer bo hudo prizadel siromašne sloje, povečanje bo dalo še 10 milijonov dinarjev novih dohodkov, 5 dinarjev letno na

LISTEK.

Zgodbe napoleonskega vojaka.

Francoski spisal Erckmann-Chatrian; preložil Al. B.

19

Včasih sva se ustavila, se s prekrizanimi rokami naslonila ob tram na mostu in opazovala stare nasipe Lipskega, njegove cerkve, srednjeveška poslopja in njegov grad Pleissenburg, med tem ko je večerna zarja vse naokrog oblikovala z rdečo svetlobo.

A ta pogled bi naju bil gotovo navdal z žalostjo, ako bi bila vedela, da bomo nekega dne, potem ko smo izgubili strašno krvavo bitko, šli preko te okolice in njenih rek pod ognjem sovražnih topov in da bodo celi polki izginili v teh vodah, na katerih so se sedaj pasle najtine oči.

Neki drugi dan sva šla po bregu Pleisse več kot eno uro daleč. Vse naokrog je bila krajina bogato pokrita z zelenimi poljskimi sadeži, ki so jih ljudje hitro spravljali. Zdelo se je, kakor bi naju ljudje na svojih velikih vozovih niti ne videli. Ako sva jih kaj vprašala, so se delali, kakor bi naju ne umeli. Zimmer se je hotel nad njimi jeziti, a jaz sem ga zadrževal ter mu razkladal, da ljudje iščejo samo preteve, da bi naju napadli, in da imamo sploh ukazano, naj bodemo prijazni s prebivalstvom.

»Je že dobro!« je rekel Zimmer na to. »A le počakaj, kadar se vojna raztegne v te kraje! ... Mi smo jih obisipali z dobrotami, zdaj pa poglej, kako ravna jo z nami!«

Kako so nam bili ljudje sovražni, pa še bolj označuje to, kar se nama je prigodilo drugi dan po preteku premirja. Tisti dan sva se po enajsti uri hotela kopati v Pleissi. Bila sva že slečena, ko je videl Zimmer po cesti prihajati kmeta in mu zaklical:

»Čujte, prijatelji! Menda tu ni nevarno?«

»O ne, brez skrbi lahko gresta noter«, je odgovoril kmet. »Ta kraj ni nevaren.«

In Zimmer, ki je šel zaupno v vodo, se je pogreznil najmanj deset čevljev globoko! Plaval je dobro, a leva

roka mu je bila še slaba, in deroča voda ga je poglala s sabo, tako da ni imel časa, da bi se bil ujel za vrbovje, ki je melelo v vodo. Ako bi niže doli ne bila plitvina, kjer je lahko stopil na pesek, bi bil prišel med dva nasipa blata, odkoder bi ne bil prišel več ven.

Kmet se je bil med tem ustavil na cesti, da bi videl, kaj se bo zgodilo. Mene je pograbil jeza. Hitro sem se oblačil in mu požugal s pestjo. On pa se je krehotal in naglo izginil v vasi.

Zimmer je kar trepetal od jeze. Hotel je v vas, da bi izsledil malopridneža. A to ni bilo mogoče: naj kdo najde človeka, ki je skrit med tristo do štiristo hišami. In ko bi ga bil tudi našel, saj bi mu ne bil mogel ničesar storiti.

Spominjam se še, da je Zimmer na potu nazaj proti Lipskemu govoril samo o maščevanju.

»Vsa dežela je proti nam«, je pripovedoval. »Meščanje nas grdo gledajo, ženske nam obračajo hrbet, kmetje bi nas radi utopili, kretnarji nam na upanje nočejo dati ničesar! Vsega tega je kriva naša prevelika priaznesljivost in dobrodušnost. Pokazati bi morali, da smo mi gospodje! — Dovolili smo Nemcem kralje in prince, na ime njih mostov jim smo celo napravili vojvode, grofe in barone, obisipali smo jih s častmi — in za to imamo sedaj njih nehvaležnost! — A cesar je predober ... Ako bi ne bil tak, bi danes jaz ne bil v nevarnosti, da utonem. Ze pogled na mojo uniformo bi bil prestrašil kmeta, da bi se mi ne bil zlagal.«

Tako je govoril Zimmer in še danes se natanko spominjam dogodka. Zgodilo se je 12. avgusta 1815.

Ko sva bila prišla nazaj v Lipsko, sva prebivalcem čitala z obrazov tiho veselje. Sicer se ni kazalo javno, a meščani so postajali na cestah, ko so se srečavali, in so si podajali roko, ženske so hodile obiskat druga drugo, in celo deklam, hlapcem in najsiromašnejšim težakom je sijalo iz oči notranje zadoščenje.

Zato mi je rekel Zimmer:

»Človeku bi se skoro zdelo, da so Nemci veseli. Vsi imajo dobrovoljen obraz.«

»Seveda«, sem odgovoril, »to dela lepo vreme in pospravljen začet.«

Vreme je bilo res prav lepo. Ko pa smo prišli do vojašnice v Rožni dolini, smo videli med velikimi vrati

stati častnike, ki so se živahno razgovarjali. Straže so poslušale in mimogredoči ljudje so stopali bliže, da bi poslušali. Pripovedovali so nam, da so napravka pogajanja ukinjena, in da so nam tudi Avstrijci napovedali vojno, kar nam je napravilo dvesto tisoč sovražnikov več.

Pozneje sem zvedel, da smo imeli takrat tristo tisoč, naši sovražniki pa petsto tisoč mož, in sta med sovražniki dva prejšnja francoska vojskovodje, Moreau in Bernadotte. To vsak lahko čita v knjigah, a mi tega takrat še nismo vedeli in smo si bili v svesti zmage, ker še nismo izgubili nobene bitke. Sicer pa se nismo zmenili za to, če so nas gledali po strani: v vojnih časih meščani in kmetje ne pomenijo dosti. Od njih se zahteva samo denar in živila, kar vedno dajo, ker vedo, da bi jim bilo ob najmanjšem uporu odvzeto vse do zadnjega beliča.

Drugi dan po tej važni novici je bil generalni zdravniški pregled. Dvanajst sto litzenskih ranjencev, ki so se bili komaj popravili, je dobilo povelje, naj gredo zopet k svojim oddelkom. Odsli so v stotnjah z orožjem in prtljago. Med njimi je bil tudi Zimmer, ki se je sam javil, da hoče z njimi. Spremil sem ga do onkraj vrat. Tam sva se objela globoko ginjena. Jaz sem ostal tam, ker je bila moja roka še preslaba.

V vojašnici nas je bilo še kakih pet ali šest sto, med njimi lepo število učiteljev borenja in plesa, tistih veseljakov, ki so bili nekako železni del vseh skladišč. Meni ni bilo dosti za njih znanstvo. Edina moja tolažba je bila ta, da sem mislil na Katarino in včasih tudi na svoja stara tovariša Kipfelna in Cebedeja, o katerih nisem imel nobene poročila.

Bilo je žalostno življenje. Ljudje so nas grdo gledali. Sicer pa si niso upali nič reči, ker so vedeli, da je stala francoska armada samo štiri dnevne pohode od Lipskega, Blücher in Schwarzenberg pa mnogo dalje. Kako bi nas bila sicer lahko prišla!

Nekega večera se je raznesla novica, da smo pri Draždanih dobili veliko zmago. Ta vest je vse hudo presenetila. Meščanov sploh ni bilo več iz hiš. Podal sem se v gostilno »pri grozdu« v Tilleyjevi ulici, da bi čital časopise. Francoske novine so ležale vse nedotaknjene na mizi. Jaz sem bil edini, ki jih je pregledal.

prebivalca — in z novo carinsko tarifo je povišal uvozno carino. O socialnem pojmovanju sedanjega voditelja državne finančne politike spričuje dejstvo, da je z dvanaajstimi za meseca april, maj, junij in julij 1925 upeljal novi davek (2 odst.) na zaslužek ročnih delavcev ter da je z izdanimi »uputstvi za razrez in naplato poreza« šel preko člena 56. zakona o dvanaajstih za april do julija 1925. Na ta način hoče gospod finančni minister prisiliti tiste siromašne ljudi, ki dosedaj niso plačevali davkov, da bodo poleg 2 odst. davk na zaslužek še morali plačevati invalidski davek, komorsko doklado, 30 odst. izredno državno doklado in povrh še visoke samoupravne (občinske in okrajne) doklade. — Upravičena je bojazen, da bodo ta davek, kakor davek na vojne dobičke in na poslovni promet, plačevali izključno prečanski kraji, zlasti Slovenija. Gospod minister! Mi smo vložili nujni predlog, da se ta nesocialni davek ukine. Zakaj ne dovolite, da pride ta prepotrebni predlog na seji finančnega odbora v razpravo? (Minister dr. Stojadinovič: Na prvoj sednici dočiče na red.)

Svoje prevladujoče fiskalne instinkte je g. finančni minister tudi pokazal v

novi carinski tarifi,

ki je stopila v veljavo 20. junija t. l. Njene postavke so tako visoke, da se morejo imenovati prohibitive. Namen te tarife je po izjavi vlade zaščita domače produkcije. V istini pa je glavni namen pridobiti iz carine čim več dohodkov za državno blagajno. Nova tarifa štiti samo gotove panoge industrije, kojim se priznavajo privilegiji. Drugim panogam pa prizadeva veliko škodo, ker neprimerno povečuje uvozne postavke za surovine in za stroje.

Za poljedelstvo pa pomenja nova tarifa naravnost katastrofo.

Predpogoj za napredek poljedelstva je uporaba umetnih gnojil. Mesto da bi vlada uvozno carino na umetna gnojila znižala ali celotno opustila, pa jo je povečala ali na novo upeljana. Zvepleno kisli amonijak in čilski soliter, ki sta do sedaj bila prosta uvozne carine, sta obremenjena s 120 papirnatimi dinarji za 100 kg. Superfosfat, Tomasova žlindra in kostna moka so obremenjeni s 24 dinarji — govorim namreč o papirnatih dinarjih — za 100 kg. Za uvoz žvepla se je carina povišala za 50 odstotkov, za uvoz galice pa kar za 400 odst. (od 36 D na 144 D za 100 kg.) Jugoslavija rabi okoli 800 vagonov galice na leto. Tako bodo morali vinogradniki plačati državi samo pri nakupu galice nad 11 in pol milijona dinarjev na carini. (Klici na levi: Čujte, čujte.) — Za škopolnice in žveplalnike se je doslej plačevalo 72 dinarjev, odslej pa se bo plačevalo 216 dinarjev. Enako so se obremenili s carino različni poljedelski stroji in razno kmetijsko orodje ter razna semena. Karakteristično je za mentaliteto tistih, ki so sestavljali to tarifo, da se carina ni znižala niti za en predmet, ki spada med kmetijske potreščine. Ako se ta tarifa ne bo revidirala, bo škoda, ki se bo prizadela domačemu kmetijstvu, ogromna, ter bo imela za posledico, da bo poljedelstvo v naši državi ne napredovalo, marveč nazadovalo. (Franjo Smodej: Imamo pač kmetijsko vlado. Smeh.)

Kakor je gospod finančni minister navajen na same provizorije, tako se tudi v valutnem vprašanju zadovoljuje s provizorijem. Pri nas se valutna politika dela brez ozira na celokupno naše gospodarstvo, vodi se le iz vidika koristi za mali krog ljudi.

Nestalnost valute, visoki kurz dinarja, ki nima odgovarjajoče notranje kupne moči,

ubija naše narodno gospodarstvo, favorizira uvoz, a onemogočuje izvoz. Vsled tega se domača industrija ne more razviti, kakor bi bilo potrebno, marveč nazaduje in propada. Brezposelnost se ne širi samo v Sloveniji, marveč tudi v drugih krajih. V trgovini in obrti vlada kriza, ki postaja vedno hujša. Poljedelstvo ne more prodati po primerni ceni svojih pridelkov, mora pa plačevati ogromne davke, vsled česar vedno bolj leze v dolgove in v gospodarski propad. Kljub vsem tem dejstvom vlada niti noče pristopiti končni ureditvi našega valutnega vprašanja, marveč s fatalističnim mirom posmatra naš valutni nered ter se zadovoljuje s provizornimi sredstvi za stabilizacijo dinarja za daljšo dobo, kakor je izjavil gospod finančni minister. Dokler pa se to vprašanje ne reši definitivno in končno veljavno, ni misliti na to, da bi se produkcija v naši državi vsestransko dvignila in v svojem napredovanju utrdila.

Delovnemu ljudstvu!

Čas, ki v njem živimo, je v znamenju četrtega delavskega sloja, ki prehaja iz podrejenega stališča k stanovski samostojnosti. Široki delavski sloji, ki so se razvili v ozračju novodobnega industrializma, tehnike, tovarn, nepreglednih delavskih naselbin, so se vzdignili v orjaškem boju iz svojega brezpravnega stališča in zahtevajo stanovsko ravnopravnost. Svetovni prevrat je mahoma pomel s predsedki, kakor da je delavec manj vredno bitje, ki ga je treba voditi in nadzorovati. Delavstvo je v dobi demokracije prešlo povsod do odločilnega vpliva, v mestnih zastopih, občinah, deželah, državi in v splošnem kulturnem življenju.

Žal, da nismo delavci že v polni meri dorasli tem nalogam. Novi čas je naše delovno ljudstvo našel nepripravljen; zato je velika nevarnost, da izgubimo vse pridobitve in pademo nazaj v odvisnost gospodujočih slojev. Srce pretresa in boli vsakega zavednega delavca, ko vidi, kako se delavstvo zopet potiska v stran, kako zgubljammo postojanko za postojanko v javnem in gospodarskem življenju.

Tovariši! Ali res nismo zreli za svobodo, samoodločevanje, enakopravnost z drugimi sloji? Ali so zastoj krvaveli naši prvoboritelji in stanovski tovariši za našo svobodo? Ali smo mi res nesposobni otroci vrlih mož, ki so za naše pravice trpeli in umirali?

Ne smemo in nečemo biti! Bodimo vredni svobode, vredni svojih prvobojnikov, svojih očetov! Pokažimo s svojim delom, da nismo le vredni svojih prednikov, temveč da smo tudi zreli za svobodo, da znamo in hočemo sodelovati enakopravni in enako sposobni z drugimi stanovi človeške družbe!

Tovariši! Ne zapirajmo oči pred resnico! Naša premala izobrazba je vzrok, da delavci še ne zavzamemo v našem javnem življenju mesta, ki nam po pravici gre. Naši dedi se niso mogli prosto razvijati in izobraževati, ker so ječali pod težo brezpravnosti. Ako nam, ki smo svobodni, ni mar za lastno izobrazbo in napredek, bi bil to neodpustljiv greh. Zavedati se moramo, da si bomo le z vsestransko izobrazbo in duševno zrelostjo priborili in ohranili enako mesto z drugimi sloji.

Kdor ljubi svoj stan in hoče biti pravi delavec, mora sodelovati, da naš delavski stan dvignemo v izobrazbi in ga usposobimo za naloge, ki mu jih stavlja 20. sto-

letje. Nihče nam ne more dati izobrazbe, sami si jo moramo ustvariti. Kakor si rastlina sama ustvari svoje veje, cvete in liste, tako si mora tudi delavstvo ustvariti svojo stanovsko kulturo. Kmet si je ustvaril tekom tisočletij svojo stanovsko kulturo, kulturo slovenskih kmečkih hiš, v njenih običajih, narodni noši, umetnosti, ki je pristno slovenska, zrastle na slovenski grudi.

Tudi mi si moramo ustvariti podobno kulturo, ki bo rastle iz naših slovenskih delavskih razmer, iz naše delavske duše, iz naših delavskih družin, naših žen, otrok, delavskih domov, delavskih stanovanjskih zadrug, ki se bo razodevala v naši delavski obleki, šegah, v našem čiščenju Boga, v naših delavskih naselbinah. Enkrat za vselej hočemo nehati posnemati druge sloje, jih zavidati za njihove dobrane, v naši delavski duši imamo dovolj zakladov, ki jih je treba samo odkriti, dvigniti in vzbrstelo in vzcvetelo bo novo življenje, ki nam pridobi pri vseh spoštovanje in ugled.

Svojo lastno stanovsko izobrazbo in kulturo gradeč, bomo skupno z drugimi sloji enakopravni ustvarjali vzajemno ljudsko in narodno blagobit, veselo in iskreno z njimi sodelovali v svojih domačih vaseh, občinah, župnijah, okrajih, deželi in državi, v kulturnih in prostvenih zajednicah, ustvarjajoč z njimi skupno slovensko in jugoslovansko ljudsko kulturo.

Da položimo temelje za to novo, pristno delavsko kulturo, vas kličemo na

delavski dan,

ki se vrši dne 8. septembra t. l. v Mariboru. Vabljeni ste vsi, ki delate v lepi Sloveniji. Iskreno dobrodošli so nam tudi braje Hrvati in Srbi, ki nosijo z nami isto breme in sestavljajo skupaj z nami jugoslovansko delavski stan.

Na veselo svidenje ob našem delavskem prazniku!

Maribor, dne 17. julija 1925.

Za Jugoslovansko Stokovno Zvezo, okrožje Maribor: Dr. Veble, dr. Jeraj, Andrej Semenič, Vinko Munda in Milko Bedjanič.

Kmetijska dela v mesecu avgustu.

V splošnem in pri živini.

Eno najvažnejših opravil v avgustu je mlatev žita. Vršimo jo s cepcem, z živinsko vprego na vitelj, z elektromotorjem, ali pa z lokomobilom (parna mlatev z elevatorjem). Najdražje nam pride ročno delo, ki je približno 11 krat dražje od dela z lokomobilom. Toda vsak posamezen kmetovalec si ne more nabaviti dragega mlatilnega stroja. Tudi bi za enega samega ne imel toliko vrednosti, ker bi ga ne mogel dovolj izrabiti. Mali kmetovalec bi moral za stroj založiti preveč kapitala, ki bi se ne obrestoval v zadostni meri. Zategadelj se toplo priporoča, da se mali kmetje strnejo v kmetijske zadruge ter nabavijo potrebne stroje zadržnim putem. Na ta način morejo vršiti mlatev žita ceneje in hitreje, kakor če mlati vsak zase z roko. Zmlačeno žito je presušiti, preden ga spravimo v kašte ali na večje kupe. Pazimo, da pleve, ki smo jih dobili pri čiščenju žita ne pridejo takoj na njivo, ker bi zaredile nov plevel. Pleve je najboljšje spraviti na kompost, kjer plevel po večkratnem prekovapanju zatremo.

Naslednji teden — bilo je v začetku septembra — pa sem opazil na obrazih isto izpremembo kot tisti dan, ko so se bili Avstrijci odločili zoper nas. Sumil sem, da smo imeli nesrečo, in sem imel prav, kakor sem zvedel pozneje, kajti pariški listi ničesar niso poročali o tem.

Proti koncu avgusta se je bilo vreme izpremenilo. Začelo je deževati, da je kar kilo. Sedaj nisem več zapustil vojašnice. Kadar sem sedel na svoji postelji in videl skozi okno, kako se je Elster penila pod nalivom in so se priklanjala drevesa na malih otokih vsled vetra, sem mislil sam pri sebi: »Ubogi vojak! ... Ubogi tovariši! Kje ste zdaj? Morda na veliki cesti, na odprtem polju!«

Ceprav sem bil sit življenja v vojašnici, sem se vendar zavedal, da sem manj vreden pomilovanja, nego oni. Nekega dne pa je stari generalni štabni zdravnik Tardieu pregledoval in mi rekel:

»Vaša roka je že kar dobra ... Poglejmo malo ... Vzdignite to-le ... Dobro, dobro!«

Drugo jutro ob apelu sem moral v dvorano, ki je bila polna raznih stvari za opremo, tornistrov, torbic za patrone in čevljev. Prejel sem puško, dva zavihla patron in potovnico k šestemu polku v Ganeritza. Bil je 1. oktobra. Skupaj se nas je podalo na pot dvanaest do petnajst mož. Furir (pisar) od sedemindvajsetega polka, po imenu Poitevin, nas je vodil.

Splotoma je zdaj ta, zdaj drugi krenil na drugo stran, da je prišel k svojemu zboru. Poitevin, štirje pešci in jaz pa smo korakali dalje do Ganeritza.

XVII.

Korakali smo torej s puško čez ramo, privrhanimi plašči in pod težo tornistra upognjenimi hrbti po cesti proti Wurzenu. Dež je lil in voda nam je tekla s čake po tilniku. Veter je stresal topole. Njih rumeno listje, naznanjajoče bližajočo se zimo, je plesalo okrog nas — več ur smo tako hodili.

Tam pa tam smo prišli do vasi s skednji, gnojnimi kupi in ograjenimi vrtovi. Ženske so stale za majhnimi, oslepelimi šipami v oknih in nas gledale mimo hodeče, pes je zalajal, mož, ki je na pragu cepil drva, se je obrnil in gledal za nami, mi pa smo korakali vedno dalje, do ušes obrizgani z blatom. Na koncu vasi smo videli, da se

cesta v brezkončnost vleče naprej. Sivi oblaki so se podili preko upustošenih polj in nekaj mršavih gavranov je z žalostnim krakanjem in naglimi perutnicami letelo nekam v daljavo.

Nič ni žalostnejšega kot tak pogled, posebno ako pri tem človek pomisli, da se bliža zima in da bo kmalu treba prenočiti zunaj v snegu. Zato tudi nihče ni zinil besedice razen furirja Poitevin. To je bil star, rumen in naguban vojak udrtih lic, rdečega nosa in silno dolgih brk, prav kakor so vsi žganjarji. Govoril je s precej izbranimi besedami, med katere je mešal izraze iz vojašnice. Kadar je dež znova pričel liti, se je priče čudno krohotati in je vpil: »Boš že videl, Poitevin! ... To te bo naučilo žvižgati!« ... Ta stari pijanec je opazil, da sem imel v žepu nekaj denarja. Zato se je držal blizu mene in večkrat rekel: »Vi, dečko, ako vam tornister dela nadlego, kar meni ga dajte! Jaz pa sem se mu zahvalil za njegovo prijaznost.

Dasi mi je bilo neprijetno, da sem imel poleg sebe moža, kateri se je v vsaki vasi oziral, kje je kaka gostilna in govoril: »Ob tem vremenu bi se nam prav prilegel kozarček! ... vendar nisem mogel drugače, da sem nekaj kozarcev plačal zanj. Odslej pa se sploh ni več ganil od mene.

Bližali smo se Wurzenu. Dež je lil kakor iz čebra in furir je zaklical najmanj že dvajsetikrat:

»Boš že videl, Poitevin! ... življenje je že takol! ... To te bo naučilo žvižgati!«

»Čemu pa ponavljate venomer te čudne besede, furir?« sem ga vprašal. »To bi pa vendar rad videl, kako dež človeka nauči žvižgati.«

»To niso prazne besede, dečko, ampak misel, ki mi vedno šine v glavo, kadar sem dobre volje.«

Cez nekaj časa je nadaljeval:

»Povedati vam namreč moram, da se mi je prigodilo leta 1806, ko sem študiral v Rouenu, da sem skupno z drugimi mladimi ljudmi izžvižgal gledališko igro. Ti so žvižgali, drugi ploskali, nazadnje pa smo se stegli, in policija nas je vsa družbo vtaknila v luknjo. Cesar, ki je to stvar zvedel, pa je rekel: »Ker se tako radi tepo, jih vtaknite v moje polke. Tam bodo lahko stregli svojemu okusu, kolikor bodo hoteli.« Seveda se je zgodilo, kakor je uka-

zal, in nihče, niti očetje in matere, si niso upali temu ugovarjati.«

»Saj ste bili vendar podvrženi vojaščini?« sem rekel nato.

»Ne, moj oče mi je kupil namestnika. To je bila cesarjeva šala — na tako šalo človek dolgo misli. Dvajset do trideset izmed nas jih je žalostno poginilo. ... Nekateri pa so postali stari pijanci, namesto da bi v svoji domovini dobili častno službo zdravnikov, sodnikov ali odvetnikov. To je bila lepa šala!«

Nato se je pričel krohotati in me je skrivaj pogledal. — Postal sem zamišljen in sem se parkrat za reveža plačal kozarček žganja, predno smo prišli v Ganeritz.

Ko smo se okrog pete ure popoldne bližali vasi Riesa, smo opazili na levi mlin, kamor je peljala stranska steza. Da si prikrajšamo pot, smo krenili na ta pešpot. Bili smo komaj še dvesto korakov oddaljeni od mlina, ko smo slišali iz njega glasno vpitje. Skozi vrt sta prileteli dve ženski, starejša in mlajša, in vlekli za sabo nekaj otrok. Skušali sta steči v gozdič, ki je na nasprotnem griču mejil ob cesto. Takoj nato smo videli, da je nekaj naših vojakov z vrečami prišlo iz mlina, drugi pa so drug za drugim prihajali iz kleti in s sabo vlekli majhne sode, ki so jih naglo nakladali na voz poleg jezua. Se drugi so krave in konje vlačili iz hleva, pred hišnimi vrati pa je starec roke dvigal proti nebu. Pet ali šest teh malopridnežev je obkolilo smrtnobleda mlinarja, ki so mu od groze in strahu oči kipele iz glave.

Vse to: mlin, ribnik, pobita okna, bežeči ženski, naši vojaki s kapami in obrazi malopridnežev, starec, ki jih je preklinjal in krave, ki so stresale z glavami, da bi se osvobodile vodnikov, ko so jih drugi od zadaj suvali z bajonetami ... vse to vidim še živo pred očmi, kakor bi se pravkar godilo.

»Aha«, je rekel furir, »to so maroderji ... Nismo več daleč od armade.«

»A to je nesramno!« sem vzkliznil. »To so čisto navadni roparji!«

»To je res!« je odgovoril furir. »To je zoper disciplino. Ko bi cesar to vedel, bi jih dal postreliti kot pse.«

(Dalje prih.)

Zivinske staje, zlasti svinjske hleve, držimo čiste in hladne. Skrbimo, da bodo nastlani zmiraj s svežo slamo. Dobro jih je pobeliti z apnenim beležem. S tem bomo obvarovali svinje pred različnimi boleznimi — rdečico i. dr., ki se v tem času rade pojavijo. Kdor pusti živino ležati v lastnem blatu, je neprijatelj živine in ne bo imel trajne sreče v živinoreji.

V avgustu poteče navadno čas za utrjevanje našega telesa s kopanjem na prostem. Vodne in solne kopeli menjaje prijačo zelo človeškemu zdravju. O sv. Lovrencu (10. avgusta) je začetek za mehčanje grozdja v ugodnih letinah. Zategadelj teče med priprostim ljudstvom prislovica, ki se glasi:

Je svetega Lovrenca grozdje mehko,
krčmar si obeta vince sladko.

Začnimo prikrajševati vršiče vinske trte, da more solnce močnejše vplivati na grozdje. Čas za vrščenje je nastopil tedaj, ko so postale mladike na spodnjem koncu rjave in je rast lesa večinoma ponehala. V tem času vršiči niso več obrnjeni k tlom, ampak stoje že bolj pokoncu. Vrščenje se vrši na ta način, da odrežemo s škjarjami vse mladice približno 2 dm nad najvišjim, to je 1.80 do 2 m dolgim koljem. Da moremo pravilno vrščiti, je potemtakem potrebno, da je vinograd nakoljen z zadostno dolgim koljem. Prezgodnje in premočno vrščenje bi imelo posledico, da bi pogнали številni zalistniki, ki bi po preteku nekaj dni zahtevali ponovno prikrajševanje. Razen tega poganja zalistje vselej na račun rezervnih snovi v mladem popju in tvori neprestano nevarnost za razširjanje peronospore. Ču-

ditu se je, da nekateri vinogradniki vršijo že v mescu juliju, med tem ko z drugimi nujnimi opravili, kakor rahljanjem zemlje, škropljenjem in žveplanjem radi zaostajajo. Tu prezgodaj, tam prepozno, to je ravno toliko, kakor preveč in premalo. Od peronospore ali pikca napadene vršiče je iz vinograda odstraniti in sežgati. Škropimo vinsko trto četrtič, ako peronospora s tretjim škropljenjem nismo mogli popolnoma preprečiti. V tem slučaju škropimo pred vsem grozdje in vršiče. V novejšem času uporabljajo proti peronospori na grozdju takozvani Horstov prašek, s katerim se tudi rosna trta s pomočjo žveplalnika jako fino popraši. Prednost Horstovega praška pred škropljenjem z raztopino modre galice obstoji zlasti v tem, da se prašek mastnih jagod bolj prime kot tekočina in vsled tega tudi bolj učinkuje. S Horstovim praškom je neki ugledni vinogradnik pri Veliki Nedelji dosegel baje zelo lepe uspehe. Več o tem spregovorimo na drugem mestu. — Proti odidju se v deževnih letinah, kakršna je letos najbolj obnese sulikol, to je neki preparat navadnega žvepla, s katerim se grozd je škropi. V deževnih letinah izpere dež žveplo, predno je moglo učinkovati na dotičnih trtnih delih. Tudi zračna temperatura je večkrat prenizka, da bi žveplo sploh moglo učinkovati, kajti žveplo učinkuje še le pri 20 stop. Celsia. Dež torej prepreči mehanični, a nizka temperatura kemični učinek žvepla. Sulikol z navodilom o uporabi se dobi pri tvrdki A. Tonejc v Mariboru. — Dopršujemo tretjo kop. Če pa tega vsled pomanjkanje delovnih moči nismo mogli storiti, tedaj spravimo vsaj vso travo iz vinograda. Velika napaka je, sušiti travo med trsjem, ali jo celo obešati na trsje. Kdor hoče gojiti vinograde, za pridelovanje sena in plevla, naj prepusti to panogo rajši drugim sposobnejšim, ki bodo z umnim obdelovanjem prispevali k splošnemu napredku v vinogradi, kjer se opušča poletno rahljanje zemlje bodo po preteku nekaj let oslabei in terjali obnovitev.

Poletno sadje dozoreva. Od jabolk postajajo užitne: poletni beličnik (pšeničnica), beli in rdeči astrakan, virginski rožnik, šarlamovček, poletna parmenka, graščentec, od hruške pa zelena Magdalena, kimavka, šparovka, solnograška, rjavka, willamovka in kongressovka. Mnogo pametnejše je, če sadje sušimo, ali pa delamo iz njega mezge, kakor če ga predelavamo iz ključno le v pijačo. Pametna uporaba sadja pri nas še ni prodrla v široke ljudske sloje, kakor bi bilo želeli. Napačno ravnanje zategadelj tisti gospodarji, ki svoje sadje v slabih letinah sprejajo v sadjevec, ali ga pokuhajo v žagnje, mesto da bi ga posušili ali hranili surovega. Iz slabjšega sadja, ki pred časom odpada, lahko naredimo kis, ki je vsekakor boljši od nezdravega esenca, kojega kupujemo po trgovinah. Poletno sadje je obrati vsaj en teden dni prej, nego je postalo užitno na drevesu, ako ga hočemo obdržati dalje časa nepokvarjenega. Razločujemo med zrelostjo na drevesu in užitno zrelostjo. Drevesno zrelost doseže poletno sadje, ko začno odpadati prvi piškavci in ko posamezni črviči sadje na drevesu porumene, dočim so druge še zeleni. Na peške, ki naj bi imele rjavo ali črno barvo, se ni toliko ozirati. V shrambi pozoreva sadje že v nekoliko dneh in je mnogo okusnejše, nego tisto, ki popolnoma dozori na drevesu. Ako ga pustimo dozorevati na drevesu, nam polagoma popada na tla ter zaleže prav malo, ker se ali razbije, ali pa ga poberejo drugi ljudje. Veje močno obloženega drevja je treba podpreti z rogovilami, da se ne odlomijo pod težo debelečega se sadja. Odpadlo, nezrelo in nerazvitno sadje pobirajmo, kakor v juniju ter ga kuhajmo svinjam. V takšnem trebežu se nahaja zalega raznih sadnih škodljivcev, ki jih na ta način najlažje zatiramo. Precepljena drevesa pregledajmo in odstranimo divje poganjke, ki so pogladi iz debla. Enako odstranimo tudi pregošte žlahtne mladike, da zadobe druge več zraka in svetlobe. — V drevesnici vršimo očesla

nje in okulacijo, in sicer najprej pri koščičnatem in šele potem pri peškastem sadnem drevju. Ob dolgotrajni suši, ob mrzlem in deževnem vremenu ne okulirajmo, ker se slabo obnese. Zadostna vlaga v zemlji in toplo solnčno vreme vplivata ugodno na uspeh okulacije. — Okulacija se obnese samo takrat, ko so divjaki muzevni in se koža rada odluči. Najboljši je enoletni in dvoletni les. Star les ni za okuliranje.

Orjimo strniščno brazdo ali praho takoj po žetvi ozimine. Sejemo repo. Setev ajde smo opravili že prejšnji mesec. Ajda, vsejana šele v avgustu, v naših krajih le redkokdaj dozori. Okopavajmo mrkev in peso. — Mrkev prebranam brez škode tudi z navadno brano. Spravljajmo fižol, grah, bob, in drugo sočivje ob pravem času, da ne splesni na tleh ob vlažnem vremenu. Izvažamo gnoj za ozimino. V prvi polovici avgusta, ko so dorastli gomolji, kopamo rani krompir. Krompir moramo spravljati, ko je nadzemni del rastline porumenel in se jel sušiti. Značilna je prognoza glede ajdove žetve, ki se vzdržuje med kmetskim ljudstvom, in sicer:

Bolh avgusta v trumah se pojavi,
vreč za ajdo mnogo si pripravi.

Na travnikih kosimo drugo ali otavino košnjo. Ako smo seno kosili zgodaj in ni primajkovalo moče, tedaj bomo imeli ne samo lepo otavo, temveč tudi še lep otavič. V svrhu hitrejšega spravljanja otave so kozolci zelo na mestu, kajti v tem času je vreme čestokrat nestanovitno. V nezračnih shrambah otava kaj rada splesni; zato jo je treba posušiti kar najbolje.

Sadimo endivijo, da bomo imeli dovolj solate za zimo. Sejemo špinačo, repincelj ali motovilec in zimsko solato. Setev zimske solate nikakor ni prezgodaj, če pomislimo, da potrebujejo rastline 6 tednov, preden se morejo presaditi in jih je treba pozneje še okopati, da se pred zimo dobro vkoreninijo. Sejmo še zimski karfiol, rdeče zelje, kolerabo in drobnjak (šnitlih), katera zelenjava ostane čez zimo zunaj na prostem in je v rani pomladi za rabo. Gosenice od kapusovega belina pokončujemo na zelju. Mladenke in cvetličarice sejejo mačehce in sade tulipane in narcise.

Opravila, kakor dolivanje vina in žveplanje praznih sodov, veljajo kakor za druge mesece. Ako vino razpošiljamo, tedaj imamo opraviti često s pokvarjenimi sodi, ki so bili dalje časa na potu. Posebno pazljivo posvetimo očetnim glivicam. Nabavimo potrebne zaloge čepov, pilk in drugih kletarskih potrebščin, ki jih rabimo ob času trgatve. Dober kletar naroči tudi kvasne glivice, s pomočjo katerih se doseže gladko vrenje vinskega mošta. V kleti, kjer se nahajajo večje množine vina, ne sme manjkati potrebnih priprav, kakor natege iz stekla, s katero se daje vino na pokušnjo. Paziti moramo, da potom natege ne prenesemo birse iz enega sode v drugega. Tudi ne dolivajmo zdravega vina s pokvarjenim, kakor tudi ne sortnega vina z drugim vinom, ki se po okusu in buketu ne vjema z vinom dotične vrste. Po takšnem ravnanju izgube prvotno zelo fina vina polagoma značaj dotične sorte.

Ako je bilo vreme ugodno in paša ob cvetu lipe bogata, moremo nekaj polnih satnikov izvežati. Pustimo 4—5 satnikov medu, ki niso zalepljeni. Prazne satnike, katerih ne rabimo, spravimo v omaro ter žvepljajmo vsakih 14 dni, da se ne zarede črvi, ki satovje ugonobijo. Skrbimo za nasade medonosnih rastlin, kakor lipe, akacije, vrbe, divjega kostanja itd.

Če julij včasih vreme zadrži
in ni odpiral kljunčka petelin,
avgust meglovje mračno razprši
v planinah da ostane zemlje sin.

Mlatilnice, sam Bog vas je poslal,
ratar hvaležen slavo poje vam;
naj bi še siromaku pravo dal
do zemlje, ki jo obdeluje sam.

Vekoslav Štampar.

klub, Davidovičev demokratski klub in muslimanski klub (JMO) ne bode ostal več skupaj in da se bodo Davidovičevci najbrž združili z muslimani, ter stopili v dobre odnose z RR. vlado. To se pa ni zgodilo, ampak je ožji opozicijski blok na svoji seji zopet pokazal soglasje ter napovedal skupno pota in dela za uresničenje pravega sporazuma kakor tudi reda in zakonitosti v državi. Vesti o razpadu opozicije so trosili radikali in radičevci, da bi svojo vlado predstavili kot sad pravega sporazuma in kot rešitev vseh notranjih vprašanj.

je prišlo v zakonodajnem odboru do najostrejšega spora med RR. vladno večino in opozicijo. Vladna večina je namreč naknadno vrnila v nazadnjaški osnutek še skrajno nazadnjaško dopolnilo, po katerem bi bile podvržene cenzuri in zaplemi tudi vesti iz narodne skupščine, kakor govori poslancev, razni medklici, interpelacije itd. Cela opozicija je zakonodajni odbor zapustila in vsled takega ostrega protesta je bila vlada prisiljena, svoj predlog malo omiliti.

Pred enim tednom je eden od rimskih listov objavil, da je beograjska vlada naročila v Franciji nad 100 najmodernejših vojnih zrakoplovov in da hoče tako postaviti ne samo na Balkanu, ampak tudi napram drugim sosedom najmočnejše oborožena država v pogledu zrakoplovstva, ki bo igralo v bodočih vojnah veliko vlogo. Italijanski vladni list pravi, da kaže tako oboroževanje veliko pomanjkanje zavezniških čutil do Italije, s katero je Jugoslavija vendar pred par tedni sklenila novo zavezniško pogodbo, in da mora Italija posvečati veliko pozornost ohranitvi svoje dosedanje oblasti nad Jadranom. Od naše vlade se o tem oboroževanju doslej še ni ničesar omenilo, lahko je, da govori o tem samo italijanski strah, mogoče je pa tudi, da se je tako naročilo v resnici izvršilo ravno sedaj, ko so Radičevi »mirotvorci« na vladi.

Ko je bil v torek tudi v skupščini od radikalov in radičevcev sprejet tiskovni zakon, se je skupščinsko zasedanje zaključilo in bodo počitnice trajale do 15. oktobra.

Z vestmi o najstrašnejšem nasilju Cankove vlade nad pristaši opozicije, s strašno statistiko javno in tajno obešenih in drugače pomorjenih opozicijonalcev, se zadnji čas družijo tudi poročila o pripravah za vladno spremembo v Bolgariji. Po teh poročilih, ki so gotovo vladnega izvora, naj bi bil kralj Boris pregovoril vladnega predsednika Cankova, da se umakne s svojo vlado ter prepusti vladne in državne posle zmerni opoziciji, med katero naj bi bili tudi zemljoradniki. Kot Cankov naslednik se imenuje Turlakov, ki je bil nekdanj res član Stambolijskijeve zemljoradniške stranke, a je potem temeljito presedlal. Ko so sedanji vladinovi na najstrašnejše načine pomorili vse uglednejše člane zemljoradniške stranke in še nedavno dva bivša zemljoradniška ministra celo živa sežgali v sofijski ječi, si vsakdo lahko predstavlja kaj je Turlakov, ki ga kralj med podpisovanjem smrtnih obsodb vabi v vlado. Današnji oblastniki Bolgarije iščejo samo drugo in novo ime za svojo dosedanjo krvavo politiko in ker se zavedajo radi svojih zločinov slabega slovesa po svetu, doma pa boje nevarnosti kake kmetske ustaje na jesen, zato širijo v svet vesti o spremembi režima.

Rumunska vlada razširja vesti, da so meje Besarabije ogrožene od ruskih čet. S temi vestmi se skuša opravičiti strašno vladno nasilje v Besarabiji, kjer se ljudi v veliki množini ubija in zapira čes, da so špijonirali za Rusijo. Poleg zločinstva se skuša prikriti nesposobnost uprave, ki je zakrivila v Besarabiji silno pomanjkanje in kljub bogati žetvi že sedaj hudo lakoto. Nadalje se da sklepati, da pripravlja rumunska vlada pod pretvezo državne nevarnosti v Besarabiji posebno nasilje nad parlamentarno opozicijo v Bukarešti, ki je zadnji čas čisto prav odločno protestirala proti vladnemu nasilju in korupciji v Besarabiji.

Poljska vlada je kar čez noč zgrabila vse one prebivalce, ki so optirali za Nemčijo ter jih odvedla na mejo. Ker optanti niso bili pripravljeni na tako nujno izselitev, niso mogli vnovčiti svojega premoženja, kaj še le pripraviti se na pot. Ponoči so jih dvignile policijske in vojaške eskorte in tisoči so morali oditi samo s tem, kar so imeli slučajno na sebi. Rok za izselitev je bil sicer do zadnjega julija, a nemški optanti na Poljskem so pričakovali, da bodo še posebej obveščeni zlasti še vsled tega, ker je nad 20.000 optantov iz Poljske še vedno v Nemčiji in je vse mislilo, da se med nemško in poljsko vlado vršijo pogajanja glede izmenjave optantov. Na obmejni nemški postaji Scheidemühl je naenkrat nastala strašna gneča izgnancev iz Poljske. Nemška vlada ni bila pripravljena na naenkratni izgon toliko tisočev in ni dovršila priprav za sprejem teh ljudi. Iznanci so stlačeni v barake, kjer čakajo na možnost potovanja v notranjost Nemčije. Nemški listi poročajo, da se v teh barakah vsako noč rodi po več otrok, ker so Poljaki tudi noseče ženske brezobzirno pošiljali na pot.

Dvanajstinska razprava.

Pretečeni teden so se radičevci pri razpravi o dvanajstih izkazali kot najpokornejši hlapci radikalov. Skupščinska razprava je bila deloma zelo burna in najhujše so vpili radičevci, kadar je nastopil kot govornik kak hrvatski zajedničar ali pa kak seljaški poslanec, ki ne soglaša z današnjo Radičevovo politiko. Proti koncu razprave so šli celo tako daleč, da se nekaterim opozicijskim govornikom ni niti dala beseda češ, da ni pravočasno prijavljen ali pa, da še ni organiziran njegov poljski klub. Ko se je tako postopalo tudi proti zemljoradnikom, so ti klicali radičevcem: »Aha, to je vaša nova smer seljaške politike!«

Že med dvanajstinsko razpravo so vladni listi napovedovali

ново preureditev strank,

češ, da sedaj, ko je širši opozicijski blok prenehal z izstopom radičevcev, tudi ožji blok, to je jugoslovanski

TA MLADA DAMA

lahko neše po pranju svojega že tako velikega sinčka domov, saj pere s terpeninovim „GAZELA“-milom, katero ji prihrani ves trud. Potkusite tudi Vi z „GAZELA“-milom.

GAZELA MILO

NOV RUSKI VOJNI ZAKON.

Sovjetska Rusija dobi nov vojni zakon, po katerem bo štela vojna služba 21 let in sicer od 19. do 40. leta. Ta vojna obvezna doba pa razpade na dveletno predslužbeno dobo, na petletno aktivno službo in na 14 letno rezervo. Zakon temelji na načelu, da so sedanjo Rusijo z revolucijo ustvarili delavci in da so vsled tega v glavnem poklicani delavci služiti domovini z orožjem. Določeni so tudi stanovi, ki k službi z orožjem niso pripušteni, predvideni so pa tudi najrazličnejši slučaji, v katerih se delavski sinovi oproščajo vsake vojne službe. Za stanove in sloje, ki ne služijo z orožjem, je za dobo vojne obveznosti predpisan poseben davek. Od petletne aktivne vojaške službe pa znaša pri nekaterih vrstah orožja pravo službovanje potrjenega rekruta komaj nekaj mesecev, drugi službujejo zopet v petletni aktivni dobi samo parkrat po dva meseca in edino za zrakoplovstvo traja pravo vojaško službovanje 3 leta. Rekruti, ki so potrjeni spomladi, gredo v vojaško službovanje na jesen, a imajo še rok od 15. septembra do 15. oktobra, da si po svojih družinskih in drugih razmerah prostovoljno izberejo dan nastopa vojaške službe. Samostojne republike, članice sovjetske zveze imajo samostojno vojsko, so pa v glavnem vezane na novi vojni zakon.

PRVO DARILO RADIČEVCEV NAŠEMU LJUDSTVU!

Radičevci in samostojnejš Pucelj glasovali za visoke davke.

Beograd, 1. avg. 1925.

Radičevci in samostojnejši vedno kričijo, da se borijo za kmetijske pravice. Dejanski pa ti ljudje kmetijskega ljudstva in njegovih upravičenih zahtev sploh ne upoštevajo. Imamo vse polno dokazov za to.

Radičevci glasujejo za visoke davke.

Ta teden je nova Pašič-Radičeva vlada zahtevala od narodne skupščine dvanajstine (začasni proračun). V teh dvanajstinah je vlada zahtevala iste visoke davke, kakor dosedaj. Dohodnina bo ostala pod radičevci ista, zemljiški, prometni, invalidni, obrtni davek tudi. Nobelega predloga za znižanje teh davkov niso radičevci sprejeli. O davkih se je glasovalo najprej v sredo, dne 29. julija in kočno v četrtek, dne 30. julija ponoči. Vsi radičevci so glasovali za predlog Pašičeve in Radičeve vlade. Glasovali so za vse visoke davke, to se pravi, da so Radičevci zadovoljni z načinom, kako iz našega ubogega ljudstva izterjajo davke.

Kako so glasovali slovenski poslanci?

Zastopniki Slovenske ljudske stranke so bili razen bolnega Klekla vsi v Beogradu ter so vsi pod vodstvom dr. Korošca glasovali proti dvanajstini in proti visokim davkom. Kako pa so glasovali radičevci in Pucelj?

Vsi radičevci, Kalemina iz Obreča, poslanca za Prekmurje Tizaj in Hrupič ter Ivan Pucelj, vodja samostojnejšev, so glasovali »za«. Pa niso dvignili svojega glasu samo za visoke davke, ampak s svojim »za« so odobrili tudi ogromne izdatke za armado. Naši poslanci Bedjanič, Vesenjaj, Falež, Zebot in drugi so klicali radičevce na odgovor. Vprašali so jih: »Kaj vam bodo pa rekli vaši volilci, ko glasujete za visoke davke? Ali so vas kmetje, obrtniki in delavci za to volili, da tu v Beogradu govorite in glasujete za strašno davčna breme? Ali so vas za to poslali v Beograd? Kako morete to zagovarjati?« Radičevci so se izgovarjali: v vladi smo in zato moramo glasovati za vse vladne predloge.

Za banke fabrikante in druge bogataše proti kmetiskim občinam.

Pašičev finančni minister Stojadinović je dne 28. julija na skupni seji radikalov in radičevcev predložil razne nove predloge za dvanajstine. Med drugimi je sta-

vil tudi predlog, da občine in mesta bankam, delniškim družbam (fabrikam itd.) ne smejo nalagati več nego 100 odstot. občinskih doklad, a okrajni ne več nego 50 odstot. Radičevci so ta predlog sprejeli, ne da bi ga premislili.

V Sloveniji imajo mnoge kmetijske občine od 200 do 1000 odstot. občinskih doklad na direktne davke. Isto okrajni zastopi. Če bi obveljal ta predlog, bi kmetje, obrtniki, trgovci in delavci plačevali v občinah, ki imajo na primer po 800 odstot. doklad od 100 D direktnega davka 800 D občinskih doklad, a bogataši, banke in fabrike samo 100 D. Občine in okrajni zastopi bi že v letošnjem letu trpeli ogromno škodo, ker bi se ta predlog uveljavil ne oziraje se na veljavni proračun že s 1. avgustom. Naši poslanci so pravočasno opozorili na to drugo in minister je moral svoj predlog umakniti. Če ne bi bilo naših poslancev, bi plačevali večino občinskih in okrajnih doklad namesto fabrikanti in drugi bogataši, ubogi kmetje, obrtniki in delavci.

Tako so radičevi ubogim davkoplačevalcem v Sloveniji kot prvo darilo, odkar so na vladi, visoke davke.

Prireditve.

Mladinska dneva priredi Prosvetna zveza dne 15. avgusta po poznem opraviilu, in sicer: na Ložnem za rogaško dekanijo in pri Devici Mariji na Kamnu za vuze-niško in marenbersko dekanijo. Na vsakem govori po en odposlanec Prosvetne zveze ter po en zastopnik moške in po ena zastopnica ženske mladine. Na Ložnem govori kot odposlanec Prosvetne zveze tajnik g. M. Krajnc, kot zastopnik moške mladine g. M. Napotnik, kot zastopnica ženske mladine gđ. M. Bercetova; pri Devici Mariji na Kamnu pa kot odposlanec Prosvetne zveze podpravnatelj semenišča g. Jos. Krošl, kot zastopnik moške mladine g. Sedivy, kot zastopnica ženske mladine gđ. N. Cinczarjeva. Zelimo, da se mladina polnoštevilno udeleži te mladinske prireditve, kjer bo dobila novo vzpodbudo za svoje nadaljne delovanje in kjer se ji bo vzbudilo novo stremljenje za lepšim in višjim. Bog živi!

D. M. Brezje pri Mariboru. Prosvetno društvo na Brezjah pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 9. avgusta popoldne ob 4. uri na vrtu gostilne Zupan trodejanko »Tri sestre«.

Hoče. Slovensko katoliško izobraževalno društvo v Hočah priredi v nedeljo ob 3. uri popoldne in ob 8. uri zvečer dramatično predstavo »Krivoprišežnik« in kot nameček še burko v enem dejanju »Pustni ženin Miha«. Pred prireditvijo in potem igra društvena godba na pi-hala pod vodstvom g. Sterleta. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo novih instrumentov, vabi k obilni udeležbi odbor.

Izobraževalno društvo v Framu otvori dne 15. avg. popoldan slovesno novo knjižnico, ki obsega nad 700 naj različnejših del najboljših pisateljev. Slovesna otvoritev bo združena tudi z uprizoritvijo igre »Bogomila«. Naj-prisrčnejše vabljeni ob blizu in daleč!

Slov. izobraževalno društvo »Skala« na Zg. Polskavi priredi dne 9. avgusta, to je na Lovrenčevo nedeljo v Društvenem domu ob 3. uri pop. igre »Babilon«, burka v 5. dejanjih. Sodelujeta društveni pevski in tamburaški zbor.

»Divji lovec« pri Sv. Benediktu v Slov. goricah v nedeljo, dne 19. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne. Priljubljenega Finžgarjevega »Divjega lovca« uprizoni ta dan naš tamburaški odsek Bralnega društva. K tej zanimivi prireditvi, ki ima na sporedu še razne druge zabavne in poučne točke, vabimo zlasti vsa sosedna prosvetna, orlovka in tamburaška društva. Računamo posebno na polnoštevilno udeležbo delavnega Prosvetnega

društva od Sv. Ane, kakor tudi na udeležence od Sv. Antona, Sv. Trojice in Negove. Iskreno pa vabimo tudi vse ostale domačine in sosede. Ne izostanite torej, pose-tite nas, podpirajte nas v naših vzorih in bojih! Ob svo-jem času vam bomo vrnilo milo za drago ob vaših pri-reditvah.

Sreča vas čaka pri Sv. Juriju ob Ščavnici dne 30. avgusta, ko bo Bralno društvo priredilo veliko tombolo, s krasnimi dobitki v prid svoji knjižnici. Nabirateljem darov pa, prosimo, pojdite na roko in jim ne kažite vrat.

Celjski orlovski odsek priredi, kakor je bilo že v zadnjem Gospodarju omenjeno, svojo prireditev na Bab-nem, v nedeljo, dne 9. avgusta t. l. Celjski orlovski od-sek, ki je eden najstarejših orlovskih odsekov, hoče po-kazati s tem vso svojo moč in razmah. Poleg članov ter naraščaja nastopijo članice s prostimi vajami ter kras-nimi simboličnimi vajami. Na sporedu je tudi orodna telovadba ter nazadnje krasna, pomembna zaključna skupina. Po telovadbi se bo razvila prosta zabava na vrtu gostilne Janič. Za jestvine in dobro pijačo je v obilni meri poskrbljeno, in sicer bo vse na razpolago po nizki ceni. Svirala bo godba celjskih železničarjev. K obilni udeležbi vabi orlovski odsek.

Prireditve v Petrovčah. Orlovka prireditve v Pet-rovčah obeta biti ena najlepših letošnjih prireditve. — Starodavna in tudi staroslavna božja pot Matere božje vabi nele člane in članice organizacije, ampak tudi vse verno ljudstvo, da obenem z božjo potjo, za katero bo imeli polovično vozno ceno, vidijo tudi razmah naše or-lovske organizacije, da vidijo kako njihovi sinovi na-predujejo nele na polju telesne vzgoje, ampak tudi um-sko. Pa ne samo člani in članice, tudi naraščaj, katerega se bo — kot upamo — zbralo veliko število, bo pokazal svoj napredek. Upamo spodbiti vsem tistim staršem, ki še branijo svojim sinovom k tej mladinski organizaciji predsodke, da nimajo nič od telovadbe, ko bodo videli, kako lepo nastopajo. Zato vsi kar v najobilnejšem števi-lu na to prireditve! Na svidenje v Petrovčah 8. sep-tembra!

Polzela. Orlovski odsek na Polzeli priredi v nedeljo, dne 9. avgusta propagandni zlet v Braslovčah s sledečim sporedom: Ob pol 1. uri skupni odhod iz Polzele, ob-dveh slovesne večernice v župni cerkvi v Braslovčah. Po večernicah javni nastop na vrtu ljudske posojilnice. Vse prijatelje mladine uljudno vabimo. — Dne 16. avgusta bo pod župniškimi kozolcem na Polzeli predavanjer Kaj smo doživeli Slovenci na svetoletnem potovanju v Rim! Predava veleč. g. Ante Kar iz Šoštanj. Začetek ta-koj po večernicah. Vstop brezplačen.

Izvanredna slavnost v Šmarju pri Jelšah. Izredno redka slovesnost se bo vršila pri nas dne 30. avgusta. Blagoslovili in otvorili bomo naš, po velikem trpljenju in po raznih nasprotjih že skoro dograjeni Katoliški dom. Ta dan se mora radovati ne samo naša dobra mla-dina, naša župnija, naša dekanija, ampak celo glav-stvo. Katoliški dom nam bo blagoslovil naš rojak, zna-ni mladoljub g. Vreže, profesor v Mariboru. Slovesnost bode združena z velikim mladinskim taborom, na ka-terega opozarjamo in vabimo še sedaj vso mladino šmarskega, kozjanskega in rogaškega okraja. Ker je vožnja z vlakom jako ugodna, smo tudi zaprosili za po-lovično vožnjo, ki bo gotovo dovoljena. Svirala nam bo omladinska godba iz Maribora. Na predvečer bomo po-vseh višjih gričih naše župnije zažgali kresve, drugi dan dne 30. avgusta bode več sv. maš, zjutraj ob tri četrti na 9. sprejem na kolodvoru, nato poklonitev na grobu biv-šega predsednika stavbenega odbora č. g. Ivana Boha-nec, tukajšnjega kanonika, potem obhod po trgu, ob pol 10. uri sveta maša, po maši slovesna blagoslovitev doma in nato otvoritev in mladinsko zborovanje. Govor-nike dobimo gotovo prvovrstne in bomo njih imena pravočasno objavili. Popoldne ob 3. uri nastop Orlov, Orlic in naraščaja. Ker obeta in mora biti dan nekaj ve-ličastnega in izvanrednega, zato je vse, kar največ mo-goče dne 30. avgusta v Šmarje. Ako bi mogoče kdo rabil dobrega stavbenega mojstra, priporočamo č. g. Konrada Gologranca iz Celja, ki nam je res okusno izdelal našo stavbo, tesarska dela pa nam je napravil Ivan Anderlič, cerkveni ključar pri Sv. Emi. Torej vsi na veselo svi-denje dne 30. avgusta. Bog živi! — Odbor.

St. Ilj v Slov. gor. Naše katoliško prosvetno društvo, ki pod novim predsedstvom vrlo deluje, je priredilo zadnjo nedeljo težko ljudsko igro »Deseti brat«. Igralci so vsi brez izjeme izvrstno igrali svoje vloge. Poslušalci so nestrpno čakali novega dejanja. Dolve in pa Krjavelj sta zadela svoji vlogi tako izvrstno, da se še zdaj ljud-je, ki so gledali igro, nasmehnejo, če se spomnijo neka-terih scen. Bil je tak smeh, da je po dvorani kar odme-valo. Akoravno je dež kakor iz škafa lil, je bila dvorana nabit polna. Pevci so pa zapeli več ljubkih pesmi. Bil je prijeten popoldan. Igra se kmalu ponovi.

Gornja Radgona. V nedeljo, dne 26. julija je pri-redilo tukajšnje Katoliško prosvetno društvo Jalenovo »Srenjo«. Moške vloge so prevzeli domači in kapelski di-jaki. Zanimanje za igro je bilo veliko, dvorana napol-njena, vstopnice do malega vse razprodane. Vendar igra vsebinsko občinstvu ni najboljše ugajala. Zahteva od človeka prevelike pozornosti, da razbere glavne misli, ki jih pisatelj v svojem delu razvija. Vprizoritev igre pa je bila v splošnem dobra. Seveda bi se dale nekatere stvari še boljše izpeljati, a zavedati se moramo, da je vedno lažje kritikovati kakor ustrezati. Nekaj opazk pa le ho-čemo podati k tej igri. Pogačar naj bi se bil v zadnjem dejanju z Dano vred bolj poglobil v svojo vlogo. Martina je bila na par mestih preotročja; saj je že dvajsetletno dekle. Teta bi bila v drugih rokah boljša. Mladi gospo-dični igrati vlogo skoro petdesetletne tetice ni lahko. Tej okoliščini je najbrž tudi pripisovati, da je bila njena maska ponesrečena. Sicer pa kaže gospodična talent in zna postati dobra igralka. Gros je bil v prvem dejanju

pretiran in je to škodovalo nadaljnemu razvoju tako, da njegov značaj ni prišel do pravega izraza. Franci in Ivan sta bila zelo konsekvantna. Če bi Ivan ne napravil utisa, da ima nekako težko, ozir. upatam manj razumljivo izgovorjavo, bi bil njegov uspeh še dosti boljši. Ovsenek je bil dober. Kakor omnejeno, je bil celoten utis dober in je bilo občinstvo z igralci zelo zadovoljno. Umestno je bilo, da je društveni predsednik pred uprizoritvijo podal kratko vsebino igre. Sodeloval je tudi pevski zbor pod vodstvom organista Vučka. Pri tej priložnosti so prvič skupno javno nastopili gornjeradgonski in kapelski katoliški dijaki in trdno smo prepričani, da bodo nadaljni nastopi drug drugega prekašali. Končno na tem mestu z veseljem pozdravljamo misel, da dijaštvo počitniško dobo posveti izobrazbi in zabavi našega ljudstva ter se idealnim in požrtvolanim dijakom za to delo prav pristržno zahvaljujemo.

Kozje. Dne 9. avgusta t. l. ob 16. uri uprizori pilštanjsko dijaštvo pri nas priljubljeno in podučljivo Finžgarjevo dramo v 3. dejanjih »Razvalina življenja«. Kdor se hoče malo nasmejati, naj pride v Kozje. Prijatelji dijakov, pokažite, da upoštevate njih delo in jih podpirajte, saj je čisti dobiček namenjen za Dijaško kuhinjo in Dijaško večerjo v Mariboru. Pridite vsi, od blizu in daleč.

Tedenske novice.

Radikali, pribečevčijanci in Radičevci proti jesenskim šolskim počitnicam. Stara zahteva kmetškega prebivalstva na Slov. Štajerskem je, da se na kmetih za ljudske šole upeljujejo namesto poletnih, jesenske šolske počitnice. Kakor znano, so liberalni učitelji odločno proti jesenskim počitnicam. Poslanec Slovenske ljudske stranke Štefan Falež in tovariši so že meseca maja poslali ministru za prosveto predlog v obliki upita, da se naj za kmetijske občine uvedejo zopet jesenske počitnice. Predlog je bil dobro utemeljen. Naglasili smo, da vse kmetstvo in delavsko prebivalstvo želi to spremembo. Šolske otroke potrebujejo stariši za pastirje, za pobiranje sadja, grozdja in za druga nujna jesenska dela. Pribečevič niti odgovoriti ni hotel, dokler je bil minister. A njegov svetovalec, slovenski liberalni učitelj — bivši nadzornik Flere je na zahtevo organizacij liberalnega učiteljstva svetoval ministru, da se naj ne uvede jesenskih počitnic. Ko je Pribečevič — naš največji neprijatelj — padel, smo upali, da bodo Radičevci, ki se toliko hlinijo kot prijatelji kmetškega ljudstva, naš predlog podpirali. Ali ravno nasprotno. Radičevi ministri in poslanci niti z mezincem niso zganili, da bi se upeljale jesenske šolske počitnice. Tako tudi nova Pašič Radičeva vlada noče dati za kmetijske občine šolskih počitnic za jesensko dobo. Samostojnež Pucelj pa še sili v to vlado. Kmetstvo ljudstvo zapomni si liberalce, Radičevce in samostojneže. Proti tvojim zahtevam so!

Katehetskí dan, 25. avgusta v Celju. Društvo katehetov za lavantinsko škofijo vabi svoje člane pa tudi druge katehete, da pridejo na zborovanje katehetov, ki se vrši dne 25. avgusta t. l. v Celju. Ni treba menda posebej povdarjati, kako potrebno in važno je, da se katehetje zopet sestanemo in porazgovorimo o svojem delu v šoli in raznih stanovskih zadevah. Katehetu je pri pouku in vzgoji mladine poverjena najbolj težavna in odgovorna naloga, to je versko moralni pouk in vzgoja. Da povdarimo pomen in važnost versko moralnega pouka in vzgoje za mladino, da ta pouk in vzgojo času primerno in uspešno uredimo, je namen katehetskega dneva. Pričakujemo, da se bodo katehetje odzvali temu pozivu in prišli 25. avgusta v kolikor mogoče velikem številu na katehetskí dan v Celje. Prireditve se vrši v zavodu č. šolskih sester po sledečem sporedu: Ob 8. uri sv. maša in nagovor pokrovitelja katehetskega društva presvetlega gospoda škofa dr. Andreja Karlina. — Ob 9. uri začetek zborovanja. 1. referat: Metodično pravičen pouk. Prof. bog. dr. Jožef Somrek. 2. referat: Princip delovne šole in versko moralna vzgoja. Prof. J. Bogovič. 3. referat: Najnovejše smeri v sodobnem duševnem življenju in katehet. Prof. bog. dr. Jožef Jeraj. 3. referat: Pomen in naloge katehetskih društev. Katehet mešč. šole A. Čadež. — Zaposlili smo ministrstvo prometa za polovično vožnjo. Kakor hitro dobimo odgovor, bomo objavili natančnejša tozadevna navodila. — Kateheti, ki se žele udeležiti po zborovanju ob 13. uri skupnega obeda, ali imeti prenočišče, naj javijo to vsaj do 20. avgusta opatijskemu mestno-župnemu uradu v Celju. Prosimo katehetske odseke in poverjenike po dekanijah, da poskrbijo s primerno agitetijo za lepo udeležbo. — Osrednji odbor Društva katehetov za lavantinsko škofijo.

Dvoletna vinarska in sadjarska šola v Mariboru se namerava v najkrajšem času preustrojiti v enoletno šolo. Ako ostane dvoletna, kot je bila doslej, prične novo šolsko leto dne 15. septembra 1925 (torek), ako pa se med tem izpremeni v enoletno šolo, bo začetek novega šolskega leta za enoletnike novince šele začetkom novembra 1925, sklep pa koncem oktobra 1926 z enomesečnimi počitnicami v avgustu. Pogoji za sprejem učencev novincev v enoletno kot dvoletno vinarsko in sadjarsko šolo so sicer popolnoma enaki. Šola ima internat za gojence. Oskrbnina za redne (privatne) učence v zavodu znaša mesečno samo 75 dinarjev. Sinovi nepremožnih kmetovalcev so pa tudi te oskrbnine oproščeni v celoti ali do polovice ter se imenujejo potem državni učenci (stipendisti). Prošnje za sprejem je pošiljati ravnateljstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru do dne 1. septembra 1925. Kako se prošnja napravi, odnosno opremi in vsi drugi pogoji za sprejem učencev so razvidni iz tiskanega prospekta (uredbe s programom), katera tiskovina se pošlje zanimancu proti prejšnjemu

plačilu 5 D v gotovini in nje takojšnja nabava nujno priporoča. Direktor Andrej Zmave.

Dvoletna vinarska in sadjarska šola v Mariboru je zaključila svoje 53. šolsko leto dne 30. julija t. l. z 49 gojenci povprečno s prav povojnim uspehom (16 drugoletnikov absolventov, 29 prvoletnikov in 4 praktikanti). 48 gojencev je bilo katoliške, 1 gojenec pa je bil pravoslavne vere. Iz Slovenije jih je bilo 44, iz Srbije 1 in iz danes inozemskega Primorja so bili 4 učenci. Po materinem jeziku je bilo 46 Slovencev, 2 Hrvata in 1 Srb. — Dvoletna vinarska in sadjarska šola se skoraj gotovo prav kmalu preustroji v enoletno ter pride na njeno mesto višja ali srednja vinarska in sadjarska šola kot nadomestilo za zdaj tri leta staro srednjo kmetijsko šolo, ki nima življenjskih pogojev in se zato ukine, nje učenci pa se porazdele na srednji kmetijski šoli v Križevcih in v Valjevu. Tako naglo preneha ustanova, kakor je bila prenapeljena oživotvorjena navzlic pravočasnim, resnim opozoritvam. Tudi napovedane reorganizacije na stari mariborski vinarski in sadjarski šoli se naj v pičlo odmerjenem času izvrše. Da bi bile uspešne! Ob pomanjkanju potrebnih sredstev razočaranja niso izključena. Važno je pri tem, da bo poleg višje in srednje vinarske in sadjarske šole še nadalje obstojal dosedanj zavod, sicer samo kot enoletna šola, vendar z internatom. Tako bo kolikor toliko ustrezno raznim zahtevam, predvsem tudi upravičeni želji, da se ohrani stara vinarska in sadjarska šola prevažnemu obmejnemu mestu Maribor, dasi drugače v precej okrnjeni obliki. Zmave.

Iz županskih krogov. Vsled odloka vojnega ministra tirja okrajno glavarstvo neizprosno, da si morajo nabaviti jahalne konje in konjsko opremo na svoje stroške vsi rezervisti, ki so v slučaju mobilizacije prideleni konjenikom in plačajo več kakor 60 dinarjev neposredne davka. To neznosno breme naj sedaj naznanijo in iztirjajo župani od svojih občinarjev. V tej strašni gospodarski krizi, v tem nepopolnem pomanjkanju denarja, naj sedaj posestniki, ki se jim večinoma rubi posestvo, ker ne morejo plačevati davkov, delajo te nepotrebne dolgove?

Mariborske novice. Pod železniški stroj se je vlegel zadnje nedeljo zvečer mlad artilerjski podnarednik A. Geč na koroški progi pri magdalenskem parku. Geču je stroj odrezal glavo in šele drugo jutro so našli samomorilca mrtvega. — Doslej neznan roparji so pri bellem dnevu v soboto oropali tehnika znane mariborske zvonolivarne Bühl raznega nakita in perila v znesku 3 tisoč dinarjev.

Ogenj. Ogenj je uničil v torek predpoldne v Rušah stanovanjsko hišo posestnika Ivana Juga. Od gospodarskega poslopja je zgorela samo streha. Požarnim brambam se je posrečilo, da so požar omejile.

Krava povrgla čudnega teleta. Zadnje nedeljo, dne 2. avgusta je 7 let stara krava posestnika Mihaela Perko na Zg. Veličini pri Sv. Lenartu v Slov. goricah povrgla 45 kg težkega in rdečeskastega teleta, ki zgleda takole: ima 2 glavi, 3 jezike, 3 oči, 4 ušesa, 8 nog in 2 repa. Tele je prišlo mrtvo na svet in g. Perko je izročil to redkost v Mariboru g. Zaweskiju, ki jo bo nagačil in bo v Mariboru razstavljena občinstvu na vpogled. Mati tega teletčega nestvora je povrgla lani lepo razvita dvojčka, koja redi g. Perko za plemo.

Dekliški shod pri Mariji Snežni. Pri nas se vrši v nedeljo po veliki maši, dne 16. avgusta velik deklški shod, za lenarško dekanijo. Povabljeni so vse članice Marijinih družb. Dve pridigi v cerkvi in navduševalni govori na deklškem zborovanju naj prenovijo naša dekleta, da bodo vzorne hčerke Marijine. Pridite iz vseh župnij v najobilnejšem številu!

Razno od Sv. Križa pri Ljutomeru. Redko slovesnost bomo obhajali v nedeljo, dne 9. t. m. Prevzvišeni nadpastir, škof dr. Karlin nam blagoslovi tri nove zvone. Obhajal bo 25 letnico župnikovanja pri Sv. Križu č. g. dekan J. Weixl. Popoldne pa nastopijo Orli, Orlice in naraščaj k prvemu svojemu nastopu v javno telovadbo. Sodelovala bo Ljutomerska godba. Zvečer pa bodo igrali diletanti bralnega društva v Slomškovi dvorani popolnoma novo štiridejansko igro »Materina ljubezen«.

Romarska procesija na Sladko goro gre 11. t. m. od Sv. Antona v Slov. goricah. Ob 9. uri bo sveta maša, na to odhod. Romarji od Sv. Antona in sosednih župnij, pridite!

Toča v Leskovcu. V nedeljo 2. avgusta popoldne ob 7. uri je močno klestila toča po goricah, v Trdoboječih, Berinjaku, Belavšku in Velikem Okiču. Vzela nam je dobro polovico. Kaj bomo jedli? S čim se oblačili? Kako plačevali neznosne davke? Naj oblast vse potrebno ukrene, da se vsaj davki odpišejo.

Nevihla in toča. Zadnje dni smo doživeli več hudih neviht s točo in nalivi. Preteklo nedeljo je razsajala nevihta zlasti okrog Poljčan, Pragerskega in Ptuj. Padala je debela toča, ki je napravila veliko škodo. Silno hud vihar je divjal preteklo soboto v Ljubljani in okolici. Veter je ruval drevesa, odnašal strehe in prevrčal kozolce, napolnjene z žitom. V Ljubljani je vihar zakrivil smrtno nesrečo. Pekovski pomočnik Anton Rupnik se je vračal skozi drevede Trivoli domov. Med potjo ga je zalotil v drevoredu vihar, ki je lomil s kostanjev težke veje. Odlomljena veja je zadela Rupnika na glavo ter mu prebila črepijo. Zgrudil se je nezavesten in po par urah je v bolnici izdihnil. V mnogih krajih je zadnje dni strela povzročila požare ali pa ubila ljudi. Zanimivo je, da so imeli v nedeljo, ko je po Štajerskem celi dan deževalo in so razsajale nevihte, v Zagrebu in drugod na Hrvatskem najlepše vreme ter je bila izredna vročina. Drugače pa tudi Hrvatom in drugim delom države toča ne prizanaša. Ministrstvo za kmetijstvo ceni škodo, povzročeno letos od toče in povodnji na 900 tisoč dinarjev. Država obeta, da bo dala oškodovanim kmetom denarne podpore in brezobrestna posojila, toda ne

verjamemo, da bodo naši kmetje videli kak vinar od te podpore. Lansko leto, ko je bila na vladi Davidovič-Koroševa vlada, se je mnogim krajem pomaglo z živžom in denarjem, letos pa radičevci še za sebe ne morejo nič izprositi pri radikalih. Slovenci, ki so volili Radiča, so se pošteno vrezali, če mislijo, da jim bo kaj pomagal.

Novice iz Zetal. Veliki romarski snod pri Mariji Tolažnici se bo vršil dne 22. in 23. avgusta. Preskrbljeno je za izborne pridigarje in dovolj spovednikov. Pridite torej v obilnem številu iskat tolažbe od vseh krajev na prijazni griček Marije Tolažnice. — Dne 16. julija je umrl po dolgem bolehanju Gregor Vogrinc, mož poštenjak od nog do glave, saj je na »Jori vrh« naročeval zraven »Slov. Gospodarja« samo še krščanske liste. — Dne 17. julija popoldne je strela ubila 12 letno šolarico, ki je pasla živino blizu doma, Nežo Bele iz Dobrine 66. — Dne 26. julija in 2. avgusta popoldne je toča naletavala, hvala Bogu da med dežjem, a se na grozdju precej pozna.

V St. Petru v Sav. dolini je tamošnja vzorno delujoča krajevna organizacija SLS nabrala za letošnje poslovno leto izredno lepo svoto članarine. Vrli krajevni organizaciji v St. Petru, ki zna v svojih članih vzgojiti toliko požrtvovalnosti za Slovensko ljudsko stranko, naše čestitke in zahvalo! Ta krajevna organizacija, se tudi ob času volitev vedno odlikuje. Želimo, da bi tudi druge krajevne organizacije njen vzgled posnemale!

Solski vodja šole pri Sv. Andražu v Slov. goricah izjavlja, da on ni prepovedal deci pozdravljati nadičtelja v pok. Šijanca, ampak je celo deco dejanski kaznoval, ako je zasmehovala penzionista.

Mariborski vojni okrug razglašja, da kupuje vojaška komisija seno in slamo za vojsko od kmetov vsaki ponedeljek, sredo in soboto dopoldne na Trgu Svobode v Mariboru po tržnih cenah. Prekupčevalci so izključeni. Seno in slama mora biti prvovrstne kvalitete in letošnje košnje. Za kupljeno seno in slamo se plača takoj.

V Ptuj je na Slovenskem trgu 15 prevzel staro manufakturno trgovino Pavle Dostal in ga toplo priporočamo. Sicer pa opozarjamo na današnji inserat.

Dopisi.

Vuzenica. Živijo republika, mi smo za republiko, živijo Radič, ki nas bo resil Srbov, so hujskali razni politični, plačani agenti in res dosegli veliko število glasov za Radiča. Nič ni pomagal poziv, da Slovenci moramo voliti Slovence, da ne potrebujemo hrvatskega jerobstva, da Radič s svojo republiko ljudstvo »farba«, slepo so se ljudje udinjali Radiču. In kaj vidimo sedaj? Radič se je javno in slovesno odrekal republiku, zavrgel samostojnost Hrvatske, priznal centralistično ustavo, silno hvalil razmere in vodilne srbske politike, z eno besedo: popolnoma je kapituliral in izdal program, s katerim je nastopal pri volitvah in dobil glasove volilcev. V politični zgodovini se ne ve za tako izdajstvo vodilnega politika izobraženega naroda, nikdar se ni upala nobena stranka tako varati volilcev kot sedaj Radičeva. Radovedni smo, kam se bodo obrnili volilci, ki so svojčas volili socialne demokrate, potem Nemce, sedaj Radiča, a vedno — obsedeli. Najboljše bo, da napode brezvestne agitatorje, ki tako nesramno vodijo ljudi za nos.

Sv. Trije Kralji v Slov. goricah. V torek, dne 11. avgusta bo v tukajšnji cerkvi sv. maša za sladogorske romarje, ki odtod odidejo v procesijo. — Praznik Marijinega vnebovzetja bomo v naši romarski cerkvi naj-slovesneje obhajali. V petek, 14. avgusta popoldne ob 4. uri bo prva pridiga, zvečer ob 6. uri druga, v mraku rimska procesija z lučicami, na praznik sam štiri sv. maše in tri pridige. Romarji iz Slov. goric, Medžimurja in Prekmurja, na veselo svidenje v velikem številu!

Polenšak. Tabora Orlov, ki se je vršil zadnje nedeljo v staro-rimskem mestu Ptuj, smo se tudi mi Polenšani v prav lepem številu udeležili in smo s tem pokazali, da se tudi mi zavzemamo za razširjenje krščanske ideje med našo Slovensko mladino. Vsak od nas je odnesel iz slavnostnega tabora najlepše utise. Videli smo, kar premore mladina v skupnem delu, zbrana pod okriljem krščanskih kulturnih organizacij. Le zadostno izbražena in za dobro stvar vneta mladina ima upanje na boljšo bodočnost, in to zbrana v taboru slovenskih Orlov, katerih cilj je: vzvišenost, k solncu, k svetlobi!

Dol pri Hrastniku. V nedeljo, dne 9. avgusta t. l. bo pri podružnici Sv. Jurija slovesnost blagoslovljenja novega, 640 kg težkega bronastega zvona. K slovesnosti so vabljeni vsi dobrotniki cerkve in tudi iz sosednih župnij.

Gornja Ponikva. Lepa igra verskega značaja »Klavdija« ali »Mali pasijon« bo na Lovrenčevo nedeljo, ki se obhaja letos po godu, dne 16. avgusta, popoldne ob 3. uri v novi, že dovršeni a še ne blagoslovljeni župnijski cerkvi. Dopoldne ob pol 10. uri bo služba božja z običajno procesijo.

Marija Reka. Tukajšnja mladina se prav pridno pripravlja na dostojno proslavo farne patrone 15. avgusta t. l. Precej številni naš zbor namerava povzdigniti cerkveno slovesnost. Pripravljata se pa tudi dve gledališki igri, pri kojih nastopijo dekleta posebej in fantje posebej. Domačinom in tujcem se obeta prijetno in vspodbudno razvedrilo. O uspehu se bo posebej poročalo.

Marija Lurd na »Gradiš« pri Grižah. Prohodno nedeljo, 9. avgusta 1925 bo pri tukajšnji podružnici Marija Lurd na »Gradiš« lepa nedelja s procesijo ob 10. uri dopoldne. Častilci Marijini! Prihitite v obilnem številu od blizu in daleč na prijazni griček k lurski Materi božji v njeno zuna prenovljeno svetišče!

Solčava. Pri nas smo imeli veliko slovesnost. Blagoslovili in dvignili smo tri nove zvone za farno cerkev, enega za podružnico. Blagoslovljenje je izvršil gospod Peter Jurak, opat celjski — montirala je pa zvonove Šentviška zvonarna, ki jih je tudi krasno vtila. Po strokovni izjavi obeh izvedencev, dr. Kimovca in p. Sattnerja bi bili zvonovi izborni, kakor nam pa zdaj v zvoniku donijo, prekašajo vse naše pričakovanje. Harmonično in tonovno so izvrstno zadeti, imajo jasen doneč glas, ki se razlega do vrha naših gor, Kadar vsi skupaj donijo, je vse obenem: petje, veselje, rajanje — pa tudi tožba in jadikovanje, kakor je pač človeku pri srcu. Zvonarni smo zelo hvaležni. Slovesnost dneva se je povečala Salezijanska godba, ki je nalašč na ta dan napravila izlet preko Kamnika in planin v Solčavo. Popoldne pa je bila javna prireditev naše orlovske mladine, ki je krasno zaključila lepi dan, ki bo vsem vrlim Solčavanom v neizbrisnem spominu.

Sladka Gora. Od 12. do 14. avgusta se vrši tu kakor vsako leto tudi letos Marijin shod.

Brežice ob Savi. Ob dnevih 15., 16. in 23. avgusta se vrše pri daleč okrog znani romarski cerkvi sv. Roka o Brežicah običajni shodi. Na praznik Marijin ob 10. uri shod, popoldne pri večernicah blagoslov cvetlic, zvečer v mraku rimska procesija z lučicami. Na Rokovo dvojno sv. opravilo, ob 10. uri pri obilni udeležbi pridiga tudi zunaj, popoldne večernice. Istotako na Rokovo nedeljo, dne 23. avgusta. Spoveduje se pri Sv. Roku v frančiškanski cerkvi. Sv. obhajilo se bo delilo istotako v obeh cerkvah. Vabijo se romarji s Štajerske in Kranjske, zlasti tudi bratje Hrvati onstran Sotle. — Cerkveno pred stojništvo.

Brežice ob Savi. Po celem svetu razkropljeni tukajšnji blagi in premožni rojaki se vabijo in prosijo, da po močeh oskrbe tukajšnji župni cerkve: 1. en harmonij za pevsko izobrazbo šolske in pošolske mladine; 2. eno večjo lepo preprogo (tepih) za pred veliki oltar; 3. po pr. opalograf ali kaj sličnega). — Župljani bodo blagim dobrotnikom gotovo hvaležni, hvaležni iz srca, hvaležni še sto let!

Brežice ob Savi. Na praznik Marijinega Vnebovzeta dne 15. in v nedeljo, dne 16. avgusta t. l. se vrši v risalnici meščanske šole predavanje o svetoletnem romanju Slovencev v Rim. Predavanje bodo pojasnjevale krasne skioptične slike, in sicer: Padova, Stari Rim, Pregarjanje kristjanov, Novi Rim, Rimske cerkve, Neapolj, Pompeji, Vezuv, Assisi in Benetke. Za pokritje stroškov se bo pobirala malenkostna vstopnina, morebitni čisti dobiček pa je namenjen mladinski knjižnici meščanske šole. Obakrat se vrši predavanje popoldne ob pol 4. uri (po večernicah) za okoličane in zvečer ob 8. uri za meščane.

Gospodarstvo.

Mariborski trg, dne 1. avgusta 1925. V noči od 31. julija do 1. avgusta je deževalo celo noč in zato je bil tudi trg v soboto, 1. avgusta slabo preskrbljen in tudi slabo obiskan. Šele po 10. uri, ko je dež prenehal, je bila kupčija živahnejša. Ali kljub temu je bilo 11 slaninarjev in 30 z zelenjavo in krompirjem in 12 s sadjem napolnjenih vozov na trgu. Slaninarji so prodajali svinjino po 20 do 25, slanino po 22 do 25 in drob po 15 D 1 kg, domači mesarji pa govedino po 10 do 17.50, telečino 12.50 do 17.50 in svinjino po 20 D, klobase 20 do 35, prekajeno meso 25 do 35 in drob po 8 do 15 D 1 kg. — Perutnina. Bilo je je okoli 500 komadov. Prodajali

so se piščanci po 15 do 25, večji 25 do 75 D par, kokoši 25 do 50, race, goske in purani, mladi in stari po 30 do 100 D komad. Domači zajčki 8 do 40 D komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje cvetlice. Cene so bile krompirju 5 do 5.50 za merik (7 in pol kg), oziroma 1.50 do 2 D kg. Česen 4 do 6, čebula 2 do 3 D venec. Solata 2 do 3 D kg. Glavnata 0.50 do 1.50, ohrovt in ohrovtna repa 1 do 1.50, zeljate glave 1.50 do 5 D komad. Karfijol 2 do 10 D komad. stročni fižol 4 do 6 D kg, grah 7.50 D liter, jajce 1 do 1.25 D komad, trapistovski sir 32 do 35 D kg, mleko 2.50 do 3, maslino olje 22 do 25, bučno olje 16 do 18 D kg, maslo 40 D, kuhano maslo 54 D 1 kg, kuhinjska zelenjava 0.25 za kupček. — Lončena in lesena roba. Prodajala se je po 0.50 do 1.60 D, lesene vile za seno po 15 do 20, grablje 20 mo 25 in cepci po 15 D komad. — Seno in slama. Kmetje so pripeljali v sredo, 29. julija 8 vozov sena in 5 vozov slame, v soboto pa radi deževnega vremena samo dva voza sena in en voz rogoza na trg. Cene so bile senu 45 do 65, slami 30 do 37.50 D za 100 kg. Rogoz se je prodajal po 6.25 D snop. — Letos bo sicer sena in slame dovolj, toda radi večkratnega deževnega vremena vendar ne v toliki obilici, kakor ga je bilo lansko leto.

Mariborske sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 31. julija 1925 se je pripeljalo 199 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 75 do 100, 7—9 tednov stari 125 do 187, 3—4 mesece stari 200 do 350 5—7 mesecev stari 350 do 400, 8—10 mesecev stari 550 do 675, 1 kg žive teže 13 do 14, mrtve teže 15 do 17. — Prodalo se je 122 komadov.

XV. poročilo Hmeljarskega društva o stanju hmeljskih nasadov v inozemstvu. Zatec, CSR., 30. 7. 1925. — Tudi minuli teden je trajalo isto povpraševanje na trgu kot v prejšnjem tednu, toda pri padajočih cenah. Plačevalo se je 2250 do 2300 čK za 50 kg. Vsled ugodnega vremena se stanje tukajšnjih nasadov lahko označi kot dobro in upamo, da bomo dosegli dve tretjini lanske množine. Cvetje prehaja v kobule. Pričakuje se blago prvovrstne kakovosti. Mrčes je izginil. Slabo stanje kažejo drugoletni nasadi, potem oni, v katerih se ni škopilo zoper uši in slednjič tudi oni, ki so spomladaj trpeli po bolhaču. V predprodaji se plačuje 2300 do 2500 čK za 50 kg. Z obiranjem bomo pričeli med 10. in 15. avgustom. — **Maienbourg na Bavarskem,** dne 27. julija 1925. Grozovita nevihta dne 23. t. m. je povzročila v hmelj. nasadih prav obilo škode. Nevihta ni prevrgla in polomila samo obilo drogov, nego je prevrgla posamezne stebre in cela ogrodja v žičnih nasadih. Drogi in stebri so se zopet postavili. Okrepčevalni dež te dni zamore še veliko pomagati. Cvetje prehaja polagoma v kobule. Obiranje se bo pričelo koncem meseca avgusta, oziroma začetkom meseca septembra. — »Saazer Hopfen und Brauer-Zeitung«.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 55—56 D, italijanska lira 2—2.30 D, čehoslovaška krona 1.60—1.65, nemška marka 13.10—13.20, avstrijski šiling 7.70—7.80. V Curihu znaša vrednost dinarja 9.32.

O REJI DOMAČIH ZAJCEV.

Krmljenje.

Ako hočemo zajce pravilno krmiti, tedaj ne smemo pozabiti, da so to živali, katerih predniki so živeli divji v naravi in da jim moramo dajati vsaj tečne in prikladne hrane, ako smo jih že oropali zlate prostosti. V prosti naravi ima zajec na razpolago dovolj trave, detelje, slame, sena, zrnja, drevesne skorje, koruznih ste-

bel ter vode in si sam izbira, kaj bo užival, suho ali zeleno krmo. Zato moramo tudi mi skrbeti da jim nudimo prav obilo spremembe. Postavimo pa si pravilo: v krmi naj zajci imajo veliko spremembe.

Akoravno mnogo zajčerejcev misli, da povzroča zeleno krmljenje domačim zajcem marsikatero bolezen, vendar se vsi večaki strinjajo v tem, da je in ostane zelena krma najnaravnejša krma za zajce. Pri krmljenju z zeleno klajo niso živali le veliko živahnejše, ampak se tudi bolje rede. Dobra stran zelene klaje pa je tudi ta, da jo je ceneje in lažje pridobivati, nego suho krmo. Seveda je treba pri pokladanju z zeleno klajo velike previdnosti. Mlade detelje in trave se zajec kaj rad preveč natlači ter vsled tega često oboli in pogine.

S posebno slastjo in brez škode pa jedo zajci regrat, eriko in razno kuhinjsko zelenjavo. Pesa, repa in korenje so jim pozimi zelo dobrodošle, ker so jako sočnate in ostalo krmo nekoliko poslade. Sirovih krompirjevih olupkov, ki jih pomešamo s poparjeno deteljo, se domači zajci vedno razvesele. Tudi mlado listje raznega drevja in grmičevja jim gre v tek, kakor akacijeva, hrastovo, brezovo, smrekovo, lipovo in leskovo. Škodljive pa je listje od čebulnic, trobelike ali mišjeka, rdečega naprstnika, pasjega zelišča, norice, zlatice, kakor tudi češnjave in slivovo listje in krompirjevica. Najboljša suha krma in suha detelja, katere ne sme manjkati niti poleti, kajti pokladanje suhe krme z zeleno obenem, prepreči marsikatero nevarno posledico zelenega krmljenja. Kot suha krma prihaja v poštev tudi oves, katerega pa je dajati le v majhnih porcijah.

Ali je zajcem potrebno dajati tudi vode, ali ne, o tem se slišijo različna mnenja. Mnogo je zajčerejcev, ki menijo, da je voda samo zajki potrebna, in sicer dva dni pred porodom in dva dni po porodu. Pretežna večina je mnenja, da kunci potrebujejo vodo in smatra odteganje pitne vode za trpinčenje.

Na podlagi dolgoletnih izkušenj se je izkazalo, da je pitna voda za zajce neškodljiva, čeravno ob izključno zelenem krmljenju tudi brez vode morejo izhajati dalje časa. Saj tudi divji zajec ima dovolj prilike, da pride do pitne vode, ako je žejen v vročem letnem času. V zimskem času se priporoča sledeči način krmljenja in napajanja:

Seno, kuhan krompir ali krompirjeve olupke z otrobi, oves ali koruza, toda ne preveč obenem. Kadar jim damo pese, repe ali korenja, tedaj ne potrebujejo vode, pač pa kadar dobe samo kuhano krmo. Voda ne sme biti premrzla, ampak mora biti toliko mlačna, da jo lahko pije brez škode za zdravje vsak človek. Posodice za vodo ni puščati v kletkah, ker jih živali navadno prevržejo. Zadoštuje že, ako jih denemo med krmljenjem za kakih 5—10 minut v kletko. Živali se lahko v tem času napijejo, če so žejne.

Tudi v poletnem času morajo imeti kunci vedno dovolj sena v kletkah. Sicer se ga dostikrat niti ne dotaknejo, ker jim je zelena krma bolj všeč, toda pozabljati vseeno ne smemo nanj. Glavna krma naj bo poleti zelenje. Skrbeti pa moramo za čim večjo spremembo ter ne smemo z eno in isto vrsto krmiti predolgo časa. Prav dobro storimo, ako tudi poleti večkrat krmimo izključno le suho krmo, recimo dvakrat na teden. Tiste dni živali napajamo, druge dni pa dobijo zajci itak dovolj rastlinske vode v zeleni klaji, ako je dovolj sočna. V posebno vročih dneh pa je kljub temu dobro ponuditi živalim nekoliko vode, saj škoditi itak ne more. Zelo priporočljivo je, osobito po zimi, ako primešamo vodi kravjega ali kozjega mleka. Posebno hvaležne za tak napoj so doječe zajke, katerih mladiči se na ta način boljše razvijajo. (Konec prihodnjic.)

Opustitev obrti.

Zepne ure, stenske in nihalne ure, zlato in srebrno blago se prodaja po izredno znižanih cenah, tudi obratna oprema, nezgorljiva bgagajna. — Avg. Wapper, urar, Maribor, Stolna ulica 1. 932

Gramofon skoraj nov, z mnogimi ploščami, se proda. Z enim močmi. Ponudbe na lenko, Šolska ulica Maribor, upravništvo Slov. Gospodar. 361 2—1 ja. 923 2—1

Podpisani Franc Rojs, posest. v Zupetincih, prekliče vse žaljive in lažnjive besede, katere je govoril proti Josipu Holc, trgovcu na Galuškaku, glede krivične vage, ter proti Josipu Vajngerl, da ga je pri teletu goljufal in se zahvaljuje, da sta odstopila od tožbe. 922

Franc Rojs.

Vajenca za čevljarstvo obrt sprejme takoj. R. Leskošek v Celju, Ljubljanska cesta. 927

Sprejem dijaka na stanovanje in hrano. Električna razsvetljava prosta. Ciril Lovce, čevljarški mojster, Maribor, Glavni trg. 930

Kovaški učenec s hrano in stanovanjem se takoj sprejme. Prednost imajo tisti, ki so se že nekaj časa učili. Anton Čizek, kovaški mojster Sv. Marjeta ob Pesnici. 926

Pekovski pomočnik, srednjih let, trezen, vesten, vsakega pekarskega dela vajen, želi stalne službe za takoj ali pozneje. Ponudbe na upravništvo pod »zanesljiv« 924.

Iščem viničarja z večimi delovnimi ljudmi. Nastop takoj ali v jeseni. Peitler, Limbuš pri Mariboru. 864

Majar se sprejme s 4 do 5 delavskimi močmi. Vpraša se: občinski urad Lajtersberg. 921 2—1

Vsakovrstno posestvo in premoženje prevzamem z zadovoljno preskrbo lastnikov, — Kdor nima lastnih dedičev in želi trezno izobraženega naslednika, naj piše naši upravi pod »neoznjen«. 926

Viničar se sprejme s 4 do 5 delavskimi močmi. Vpraša se: občinski urad Lajtersberg. 920 2—1

Močen in zmožen učenec se sprejme v mizarstvu, Krekova ulica 18. 931 3—1

Proda se del posestva, hiša s moženje prevzamem z zadovoljno preskrbo lastnikov, — vsemi hišnimi pritliklinami; Kdor nima lastnih dedičev in želi trezno izobraženega naslednika, naj piše naši upravi pod »neoznjen«. 926

Majhno posestvo, vse nove zidano, 15 minut od mesta (po staji) proda po zelo ugodni ceni Schneider, Devina, pošta Slov. Bistrica. 933 2—1

Svetovna Panorama, Slovenska ulica 15.

Do 10. avgusta ostane **RIM** krasne cerkve, soha sv. očeta in katedrala sv. Petra.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice pri Dev. Mariji na Jezeru v Prevaljah r. z. z n. z.

Ki se vrši v nedeljo, 16. avgusta t. l., popoldne ob 15. uri v uradnem prostoru v Farnivasi po sledečem vsposedu:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo računskih pregledovalcev.
4. Odobritev računskega zaključka za upravno leto 1924.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Ako ob določenem uri ne bi bilo zastopano zadostno število članov, se bode ravnalo po členu 35 združenih pravil. 888

XXXXXXXXXXXX

Salojdin, Sulikol, Hypermangan

so dobro preiskušena sredstva proti oidiju itd. na trti. Z navodilom vred se dobi v drogeriji Sanitas, Celje. 833

XXXXXXXXXXXX

Velika enonadstropna hiša z gostilno, s posebnim poslopjem, s klavnico, pralnico in hlevi, ter lepim obširnim vrtom za zelenjavo, na prometni cesti, blizu koroškega kolodvora v Mariboru, je radi starosti lastnika na prodaj za 375.000 D. V hiši je sedem stanovanj, trgovina z mešanim blagom, bravnica, mesarija, dobroohranjen klavniški in gostilniški inventar ter razne druge pritlikline. Kupnina se plača po dogovoru. Samo za resne reflektante. Vprašati je v gostilni Znudrl v Mariboru, Frankopanova ulica 11. 872 2—1

Somišljeniki, širite naše liste!

Naznanilo in zahvala.

Cenjeno prebivalstvo Maribora in okolice ter potujoče občinstvo sploh prijazno obveščam, da sem

dne 1. avgusta t. l. prevzel kolodvorsko restavracijo v Mariboru

katere bom vodil z ono skrbnostjo, katero sem posvečal restavraciji na Pragerskem dolgo vrsto let.

Predvsem bom pazil na prvovrstno kuhinjo, pristna domača in tuja vina po zmernih cenah, na vedno sveže Götzovo pivo ter na točno in vestno postrežbo cenj. gostov.

Priporočam se cenj. občinstvu za zaupanje in mnogobrojen poset na mojem novem mestu ter bom skušal spoštovane goste kar najbolje zadovoljiti. Ob tej priliki se iskreno zahvaljujem svojim dosedanjim cenj. gostom na Pragerskem za ljubezniv poset in zaupanje, ključ jim: na svidenje v Mariboru.

Z odličnim spoštovanjem

FRAN DOLNICAR, restavrater.

Vrhunec fino mehanike. Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj. Večletno jamstvo. Brezkonkurenčni pisalni stroj sedanjosti je edino

STOWER-RECORD

LUD. BARAGA
Ljubljana, Selenburgova ulica 6/I.

Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih, razmnoževalnih strojev. Hektografski zvitki, barvni trakovi, ogljeni in povošeni papir vedno v zalogi.

Priporoča se prvi slovenski zavod

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

Dunajska cesta 17

Dunajska cesta 17

ki je edina te vrste.

Podružnice: Celje, Breg 33; Zagreb, Hatzova ulica 12; Sarajevo, Koroševa ulica 15 in Split, Ulica 11. puka.

Oglasi v „Slov. Gospodarju“
imajo najboljši uspeh!

Upravištvu opetovano opozarja, da odgovarja na razna vprašanja le takrat, ako je priložena poština za odgovor. Dalje prosimo, da pri vprašanjih navedete številko oglasa, s čimer je delo jako olajšano!

Paromlin
Kaniza pri Pesnici

melje in zamenjava vsakovrstno žito.
FRANC EHRLICH

MALA OZNANILA.

Proda se avto, štirisedežen, popolnoma raben, v dobrem stanju, znamka Puch, za ceno 14.000 D. Pogleda se lahko v Jugo-avto, Ljubljana. Franc Vurnik, Radovljica. 917 2-1

Sivalni stroj Singer, skoraj nov proda se za nizko ceno, po dogovoru. Vabijo se kupci, da ogledajo močni stroj in pogodijo. Oglasiti se mora pri posestniku Skrjanec (Hrček) v Jerčini št. 13 pri Sv. Emi, p. Pristava. 916

Dobro izurjena kuharica ne pod 30 let, se išče v večji trgovski hiši. Glavni pogoji so: neomadeževana preteklost in večja tudi zraven slovenskega, nemškega jezika. Plača po dogovoru. Ponudbe je poslati na upravištvu Slov. Gospodarja. 915 2-1

V najem se odda s 1. novembrom 1925 mlin s tremi tečaji, zraven gostilna s trafikom in pripadajoče zemljišče z gospodarskim poslopjem, pašnik, vrt itd., ležeče ob okrajni cesti. Več se izve pri Franc Gregorevčič, posestnik, Mali vrh, p. Globoko pri Brezicah. 912 2-1

Upravištvu in posojilnica v Novi cerkvi, r. z. z. n. z. vabi na svoj letni občni zbor dne 30. avgusta 1925 ob 3. uri popoldne s sledečim dnevnim redom: odobritev računov, volitev novih odbornikov in načelnika, določitev obrestne mere in slučajnosti. V slučaju neskladnosti se vrši pol ure pozneje občni zbor ob vsa kem številu članov. 910

Malo posestvo: vinograd, nekaj travnika in sadonosnik, se po zelo nizki ceni proda. — Vpraša se pri g. Kopriva v Kamnici pri Mariboru. 914

Krajevne zastopnike za območje mariborske oblasti išče ena največjih zavarovalnih družb. Visoka provizija, po dogovoru tudi stalna plača. Ponudbe agilnih in zanesljivih reflektantov na upravo pod »Sigurna eksistenca«. 903 2-1

Kdor želi hitro kupiti kako zemljišče ali prodati, ali tacega vzeti v najem ali zakup, ali najeti si hipotekno posojilo, naj se posluži tozadevne ob. koncesijonirane posredovalnice Anton Sikošek v Gor. Radgoni, Spod. Gris 14. 885 4-1

Inserirajte!

Naznanilo.

Dovoljujem si cenjenemu občinstvu vljudno naznaniti, da sem otvoril s 1. julijem 1925 pod mojim imenom

Pavle Dostal

manufakturno trgovino

katera že obstoja nad 100 let v Ptuj na Slovenskem trgu št. 15, v kateri so preje obratovali gg. Eckl, Kottowitz, Schramke in Macun.

Opozarjam p. n. občinstvo na popoloma novo sortirano prvovrstno zalogo, katero si vsakdo lahko ogleda, ne da bi moral kaj kupiti.

Zagotavljam izredno nizke cene, kakor tudi solidno postrežbo. Za obilen obisk se priporoča

Pavle Dostal, Ptuj

919

Slovenski trg 15.

2-1

Lepi vinski sodi

v vseh velikostih se prodajajo v vinski trgovini

FERDINAND KÜSTER, MARIBOR,

908

Meljska cesta 10.

Na Vranskem se bode dne 6. avgusta t. l. ob 8. uri popoldne vršila

sodna dražba

v konkurzno maso trgovca Davorina Strmšek spadajočega trgovskega, in sicer špecerijskega in manufakturnega blaga, usnja, čevljarških potrebščin, fižola, cementa itd.. 349

Domače sredstvo, katero Vam je potrebno

in ki bo tudi pri Vas ob vsaki priložnosti pokazalo svoje bolečine olajšajoče dejstvo, je: **LEKARNARJA FELLERJA ELSA-FLUID**. Vrelec močil! Ze skoz 26 let izkušen in priljubljen! Znotraj za želodec, pri krčih in bolečinah nekoliko kapljic na sladkorju. Hitro deluje kot sredstvo za drgnjenje pri revmatičnih bolečinah in v vseh slučajih, kjer masaža potrebna! Odstrani nahod in stori občutljivega proti mrzlemu zraku, je enako dobro za oči, ušesa, zobe, glavo, usta in grlo. Z zavojnino in poštino stanejo:

1 paket s 6 dvojnat. ali 2 specialne steklenke . . . 63 D.
2 paketa s 6 dvojnat. in 2 specialne steklenke . . . 96 D.
3 pakete s 12 dvojnat. in 2 specialne steklenke . . . 130 D.
6 paketov s 18 dvojnat. in 6 specialne steklenke . . . 240 D.

Naročila točno naslovti na:

v Stubič Donji, Elsatrg 341, Hrvatska.

Za nadopolnitev paketa se priporoča: **ELSA-SVEDSKE KAPLJICE** za želodec, ki pospešujejo prebavo. **ELSA-ZAGORSKI SOK** proti kašlju in bolečinam v prsih.

Vabilo

na

redni občni zbor

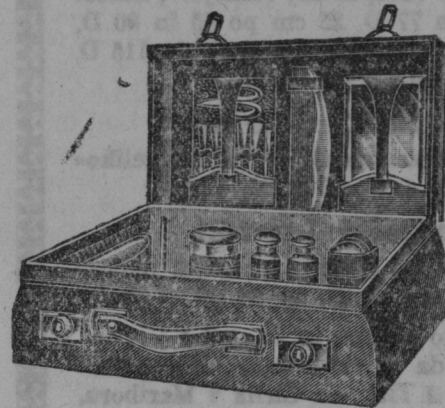
Kozjaške posojilnice pri Sv. Križu pri Mariboru dne 16. avgusta 1925 ob 11. uri v župnijski pisarni.

Dnevnired:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje rač. zaključka za leto 1924.
3. Volitev načelstva.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. 913

Predno odpotujete

preskrbite se z potnimi kovčki, kasetami, necesari, torbami, listnicami, nahrbtniki i. t. d.

Vse to dobite v veliki izbiri in zmernih cenah samo pri

Ivan Kravos, Maribor,

Aleksandrova cesta 13. — Telefon 207

Dobro boste hodili!

Statnerjevih čevlji! Čevlji tvrdke Suttner je nenačelstljivo trajnosti, čvrstosti, moderen in eleganten, a pri tem poceni! Skrbno izdelan iz izbranega dobrega usnja! Ime Suttner je garancija za dobroto in solidnost! Tudi polučevlje in sandale, enako tudi bogato izbranih srajc, naramnik, športnih kap, Vaz nudi bogato ilustrirani cenik.

Katerem najdete tudi vsakovrstno jedilno orodje, škarpje, čepne nože, doze za cigarete in tobak, kresila, verižice in krste obeske. Pošljite 2 dinarja za cenik na

RAZPOŠILJALNICO H. SUTTNER

V LJUBLJANI št. 992, Slovenija.

Pri tej priliki se lahko se lahko naroče Fellerjeva Elsa-mila v 5 vrstah: Lilijino-mlečno, glacerino, boraksovo, katranovo in mile za britje.

Najcenjše in najboljše

čevlje, usnje in čevljarške potrebščine kupite pri čevljarju

FRANC-U KOKOL V LASKEM.

911

DENAR

si prihranite, ako kupite manufakturno blago

v Celju „Pri solncu“

Stalno ogromna zaloga vsakovrstnega svežega blaga, kakor: sukno za moške, volneno za ženske, hlače, tiskovino, baržun, barhent, belo platno, rujavo platno, nogavice, pavola, vsakovrstno moško ter žensko perilo, brisalke, odeje, dežniki, dežni plašči, čefir in plavo platno za srajce, klot, čepice in naglavne rute.

Ne opustite se prepričati! — Za obilen obisk se priporoča

Alojz Drogenik
Glavni trg 9 Celje Glavni trg 9

Postrežba točna!

Mera obilna!

Priporoča se

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za poljske križe

si mnogi želijo Kristusove podobe (korpu). Da ustreže ljudem, jih je oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kar se dobijo po sledečih c nah: 65 cm veliki po 550 D, 75 cm veliki po 600 D, 80 cm veliki po 700 in 800 D, 90 cm veliki po 800 D, 100 cm veliki po 950 D in po 1280 D, 120 cm veliki po 1700 D.

Stenski križi

z leseno podobo (Korpusom) stanejo: Velikost 80 cm po 42 in 77 D, 25 cm po 55 in 80 D, 80 cm po 77 in 100 D, 35 cm po 96 in 115 D, 40 cm po 140 D.

Stenski križi

z kovinasto podobo stanejo v različnih velikostih po 4, 12, 18 in 24 D.

Stoječi križi

z kovinasto podobo stanejo v različnih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 D. Izpeljava je zelo okusna in solidna, se toplotno priporoča, da si vsak, kdor križe potrebuje, kupi v Tisk. sv. Cirila v Mariboru.

Vozni red

veljaven od dne 5. junija 1925, je izšel ter se dobiva v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena je komadu D 1.50.

Dobre, plačila zmožne zastopnike

za spečavanje prvovrstne Laporit- zidne in strešne opeke išče na vse večje kraje 858

Laiteršberška opekarna
pri Mariboru.

Kašeli in hripavost

preženete takoj s svetovnoznanim

Za čudoviti učinek prevzamemo vsako sigurnost. Trajnost dve leti. Naroča se pri: Fran Voršiču, Zagreb I — 391, za 53 din. (vštevši usnjeni etui in poštnina). Zahtevajte obširni prospekt!

Vsak dan sveže

goveje meso

po 12. 15 in 17.50 din. 1 kg, kakor vse vrste mesa, svinjetina, teletina itd., dalje vse vrste prekajenega mesa, kakor šunke, klobase vseh vrst. Dnevno sveže

mleto meso

pri

Tovarni klobas in mesnatih izdelkov

R. WELLE

Filijalka: Maribor, Gosposka ulica 23.

Cenjeno občinstvo, pozor!

Usojam si slavnemu občinstvu naznaniti, da je dne 1. julija 1925 poteklo 30 let, odkar sem otvoril svojo trgovino z mešanim blagom v Ptuj.

Kakor sem do sedaj vedno stremel, svoje cenjene odjemalce postreči po najnižjih dnevnih cenah le s prvovrstnim blagom, tako bodem to tudi v bodoče storil.

Vsem svojim dosedanjim odjemalcem izrekam tem potom za naklonjeno mi zaupanje iskreno zahvalo. Za nadaljni obilni obisk se priporočam z odličnim spoštovanjem

R. WRATSCHKO, trgovec, PTUJ, nova pošta.

Najbolje in najvarneje naložite svoj denar pri Okraini posojilnici v Ljutomeru,

ki obrestuje kranilne vloge navadne po 8%, večje in vezane po dogovoru tudi višje. Sprejema hranilne knjige drugih denarnih zavodov kot gotovino ter izvršuje vsa nakazila. — Tekoči računi.

laPORTLANDCEMENT

v sodih po 190 kg in 200 kg, in v jut vrečah po 50 kg v vsaki množini po tovarniški ceni priporoča v nakup

TOVARNA CEMENTA ZIDANIMOST.

!! Vinogradniki pozor !!

Proda se po nizki ceni nova stiskalnica za grozdje in sadje iz hrastovega lesa, z novim košem, in mlinom za mečkanje, čisto neodvisna in se lahko polnoma na prostem postavi. Cena po dogovoru; na ogled pri

G. Kobale, Slov. Bistrica.

KOMATI

in opreme za konje za labko in težko vožnjo, dežne plahte za konje in vozove, svetiljke za kočije, ovratniki, nagobčniki za pse. Dalje velika izbira kovčkov in torbic za potovanje, nahrbtniki, gamaše, gonilni jermeni za mline, žage itd. Popravila se sprejemajo ter točno in solidno izvršijo.

Ivan Kravos
Maribor

Trgovina in zaloga: Sedlar, in torbar, deli Aleksandrova c. 13. Slomškov trg števil. 2.

Spomnite se Dijaške večerje!

Denar naložite

najbolje in najvarneje pri
Spodnještajerski ljudski posojilnici r.z.z.n.z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6.

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Naložite denar le pri

Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo.

Cankarjeva ulica 4, poleg davkarije

(poprej pri »Belem volcu«)

kjer je najbolj varno naložen in se najvišje obrestuje. — Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica

Zadružna gospodarska banka d. d.,

Podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije